

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona,
Egy hónap 2 korona

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona,
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Hirdetés polt sor egyszer 20 fillér,
minden közzétételnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG.

Aradi és csanádi egyesül-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
Közvető főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSKIRALTO
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, április 29.

Elpusztított orosz lőszerraktárak.

Budapest, április 28. (Hivatalos). Általános helyzet változatlan. Kárpátokban, valamint Orosz-Lengyelországban itt ott heves ágyuharc volt. Tüzérségünk teli találatokkal az oroszok két lőszerraktárát felrobbantották.

Ostry magaslatától keletre eső szakaszon ellenségnek ismételt éjjeli támadásait visszavertük. Délkelet-Galiciában és Bukovinában nem történt különös esemény. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Angol erőfeszítések az yperni állások visszavételére.

Berlin. (Hivatalos). A nagy tőhadi-szállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Flandriában angolok tegnap is megkiserelték elvesztett terepnek visszafoglalását. Délután az Ypern-pitkai-ut mindkét oldalán támadást kezdtek, amely hétszáz méternyire állásunk előtt teljesen összeomlott. Hasonló eredménye volt az esti órákban angolok egy tovább keletre ellenünk intézett második előretörésének. Itt is súlyos veszteségeket szenvedett az ellenség. Csatorna nyugati partján ellenség nem támadott.

Champagneban ma éjjel Le Mesnil-től északra egy széleskörű francia erődítmény csoportot rohammal elfoglaltunk és ellenségnek több rendbeli ellentámadásával szemben győzelmesen megtartottunk és kiépítettünk. Ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. Hatvan sebesületlen francia, négy géppuska, és tizenhárom aknavető került kezünkre.

Maas és Mosel közt a nap folyamán csak heves ágyuharcok voltak.

Bois de Pretreben franciáknak egy erős éjjeli támadását véresen és franciákra nézve veszteségteljesen visszavertünk.

Hartmannsweilerkopfon levő hadállás ellen franciák április huszonhatodikai meghusuit előretörések után nem támadtak tovább.

Atkirchnei repülőnk egyike egy francia repülőgépet lelőtt.

Keleti hadszíntér:

Suwalkitol északkeletre és keletre támadás útján husz kilométernyi hosszúságú orosz hadállások birtokába jutottunk.

Prasznisztól északra tegnap hét tisztet és négyszázhetven főnyi orosz legénységet foglyul ejtettünk és három géppuskát zsákmányoltunk. Legtöbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Házi perpatvarok a háboruban

Arad, április 28.

Vajjon csakugyan azért tilt össze, a háború közepén, az országgyűlés, hogy azon a főváros kanapé-pörei fölött disputáljanak? Amialatt az ország milliói fegyverben állanak, az átélt rettentő harcok után az új csatákat vívják, — szükség van az alatt arra, hogy a képviselőházban Budapest törzstőnökei a maguk házi esetepeit ujjtsák föl? Minden ember átérzi a kötelességét, hogy egész lelkével, minden energiájával csak azon dolgozzék, ami a háborúhoz tartozik, ami a nemzetsorsa fölött döntő harcban javunkra lehet; egyedül Polónyi Géza az, aki a történelmi időben összehívott parlamentet a székesfővárosi pártoskodás megnyilatkozására használja föl. Szövetségesünknek és a többi külföldi államoknak szemé rajtunk van: vajjon mit tart arról az országgyűlésről, amely ilyen nagy pillanatokban a főváros villamos-ügyeivel, a Sáros-tüdő építkezésének tulkiadásával s hasonlókkal foglalkozik?

Nagy, kiélesedett politikai ellentétek háttérbe jutnak, áthidalhatatlan véleménykülönbségek elenyésznek most a nagy cél előtt. A kormány és az ellenzék egyformán tudja, milyen nagy jelentősége van annak, hogy a parlament a nemzet megbonthatatlan egységét, egyöntetű, szilárd eltökélését fejezze ki. A nemzetiségi választófal lehull, közjogi szélsőségek szóhoz nem jutnak; vita csak egy felől lehet: hogy ezen, vagy azon módon lehet a győzelemnek biztosabb kilátásait megszerezni, a hadsereget erősíteni, az ország ellenálló képességét, kitartását teljesebbé tenni. Egyedül Polónyi Gézának kised gyűlölködése, a főváros vezetői ellen való haragja az, amely fölülemelkedik a nemzeti gondon, amely tulteszi magát a veszedelmen, amely az ellenségről se vesz tudomást, csak azzal törődik, hogy a székesfőváros közgyűlésein nem ő és

az ő párthivei dominálnak. Az ő zavaros községi politikája még ilyenkor is az ország színe elé tolakodik, s szinte azt kiabálja, hogy később volna az oroszokkal megbékülni, mint belenyugodni abba, hogy Bárczy maradjon a budapesti polgármester.

Ki kellene cenzurálni az országgyűlés naplóiból, de az emberek emlékezetéből is a képviselőház mai ülésén történeteket, annyira méltatlannak a mai időkhöz. Hány, a főváros dolgainál fontosabb, nagyobb ügy van, a mely most hallgat és vár, a míg a legnagyobb kérdés el nincs intézve. A vidék, a mely a maga összességében mégis csak többet jelent, mint a székesfőváros egymaga, minden tervét, vágyát, sérelmét, ambícióját eltette és még a maga közgyűlésein is hallgat azokról, semhogy a mai időkben a parlament elé akarna tolnakodni vele. Polónyi Géza pedig a világháború elébe taszítja a főváros adósságait, költségeit, — és a mi még szomorubb, a főváros többi képviselői hosszú vitába szállanak efelett és ezzel töltik a háborús ülésszak komoly perceit és óráit.

A katonáknak, a kik az életüket, az épségüket, a vérüket odakínálják a nemzet nagy ügyeiért, nem kell-e fölhaborodni, ha azt halljuk, hogy a népképviselők a maguk egyéni intrikáit tartják mindennél előbbre valóknak? A belügyminiszter, az országgyűlési tudósítás szerint, a jelenet után föl akart szólalni, de azután még se tette. Vajjon nem annyit jelentett ez, hogy olyan erős szót, a mely ezt megbélyegezhetné, úgy se találta, — és hogy az alacsony lelkek ilyen megnyilatkozásaira tényleg a néma megvetés a legjobb, a legerősebb ítélet?

Egy hétig tanácskozik az országgyűlés.

(A képviselőház munkaterve. — A mai ülés.)

Tájékoztató tudósítás.

Budapest, április 28.

A képviselőház mai ülésének napirendjén első sorban a törvényhatósági választói jogról szóló törvényjavaslat vitájának folytatása szerepelt. Főszólalet Sándor János belügyminiszter is, hogy reflektáljon az ellenzéki szónokok bírálatára. Az általános vita befejezése után a részletekre fog kerülni a sor, ami valószínűleg nem köti le hosszabb ideig a Ház idejét.

Utána a napirendről lemaradt kisebb törvényjavaslatokat vettek elő, majd a sajtóra vonatkozó kivételes intézkedéseket tartalmazó javaslatot tárgyalták, amelyről Balogh Jenő igazságügyminiszter szólalet föl.

Ami a Ház további munkarendjét illeti, a holnapi ülésből Rakovszky István foglal le majd időt, hogy megokolja indítványát, hogy a fronton harcoló katonák valamennyien kapják meg a választói jogot. Pénteken és szomban aligha lesz ülés s így a jövő hétre marad a pénzügyi központról és a szállítási visszaélések büntetéséről szóló törvényjavaslatok tárgyalása. A képviselők körében az a vélemény, hogy a Ház érdemleges munkájával csütörtökre végeznek s a háborús országgyűlést berekeszthetik.

(Az ülés megnyitása.)

Szász Károly elnök háromnegyed tizenegy után néhany perccel nyitja meg az ülést.

Nyomban áttérnek a napirend tárgyalására és elfogadják harmadszori olvasásban a képviselői mandátumok kivételes meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot.

A napirend második pontja

a törvényhatósági választásokról

szól. A javaslatnak tárgyalására eljött Bárczy István, Budapest polgármestere is, aki a jobboldali hírlapírói karszaton hallgatta végig a tanácskozást.

Sándor János belügyminiszter: Nem akar hosszasan kitérni azokra a személyek elleni és kicsinyes támadásokra, amellyel Polónyi Géza elárasztotta a tegnapi vita folyamán a fővárosi tisztviselőit, közönségét és intézményeit. Nem azért teszi ezt, mintha a felelősség elől akarna kitérni, a felelősséget teljesen vállalja a vádakkal szemben. Vállalja a felelősséget Némethy Károly dr. államtitkárért. (Zajos éljenzés.) Megfelelő idő esetén nem tér ki az elől sem, hogy hosszabb bírálatot gyakoroljanak a főváros ügyeivel szemben és a felelősséget erre az esetre is vállalja.

Aki a főváros viszonyait jól ismeri, tudja, hogy a fővárosról Polónyi által megfestett kép, amelyet elévült adatoknak önkényes csoportosításából állított össze, egyáltalában nem felel meg a valóságnak. Koránt sem oly sötét ez a kép, mint Polónyi festette. Ennek a képnek van fényoldala is, hiszen szociális dolgokban a külföldön mintául áll Budapest.

Mondhatom, hogy Bárczy István, a főváros polgármestere és a fővárosi tisztviselőikara mindnyájunk elismerését érdemelték ki. Ezután áttért a javaslat ismertetésére. A belügyminiszter azzal fejezte be beszédét, hogy hozzájárul Sággy Gyula indítványához.

A Ház ezután általánosságban elfogadta a javaslatot és a részletes tárgyalás során az első és második szakaszhoz Sümegei Vilmos szólalet hozzá.

(Három új szakasz.)

Sándor János belügyminiszter: Beterjeszt a három új szakaszra vonatkozó javaslatát. Az első szakasz fentartja a megyei és székesfővárosi választásokra vonatkozólag jelenleg érvényben lévő törvény hatályát. A második szakasz azt mondja, hogy „Budapest a békekötést követő három hónapon belül ejtendő meg az új választások. A bizottsági tagságok addig érvényben maradnak, választó pedig mindenki, a ki 1914-ben választó volt.”

(Polónyi-csavar.)

Polónyi Géza: A miniszter neki deklamációval felelt, de egyetlen vádját sem cáfolta meg. (Ellenmondások.) Ő is tartózkodik a polémiától és deferál annak a feltölgésnek, hogy a háboruban a belső békét lehetőleg megőrizzük. A miniszter azt mondja, hogy vállalja a fővárosnál történetekért a felelősséget. Erre a törvény kötelezi. Ez nem érdem. De hogyan tehet neki szemrehányást azért, mert kifogásolta, hogy Bárczy, a törvény ellenére, polgármester, főpolgármester és városi villamos elnökigazgató egy személyben. A belügyminiszter tudja, hogy törvény van róla és törvény tiltja, hogy a főváros bármely alkalmazottja pénzügyhatóságnál, vállalatnál, vagy ehhez hasonló üzemnél bármilyen természetű fizetéses állást foglaljon el. Nagyon szép a deklamáció, de mit ér, ha a törvényt nem hajtják végre? Ha pedig valaki a törvényteleniséget szóvá teszi, szidást is kap érte. A mi az ugynevezett békekötésig meghosszabbított mandátumok dolgát illeti, nem osztja egészen az ellenzék nézetét, de tartózkodott ennél a törvényjavaslatnál a felszólalástól, anélkül a nagy tisztelettel fogva, amellyel Apponyi itánt viseltetik. De most szükségesnek tartja, hogy néhány objektív és jogászai érvét előadja. Így például kizárandónak tartja a precariumokat. Precarium alatt érti a bizonytalan időt. A meghosszabbítások seholsem szólhatnak bizonytalan időre. Első kifogása az, hogy mi értendő békekötés alatt. Kérdi, hogy mikor tekintendő a béke megkötöttnek: akkor-e, a mikor a képviselőház jóváhagyta és becikkelyezte, mert hiszen a magyar történelemben van elég példa, hogy a békét nem mutatták be a magyar képviselőháznak. Most nem is egy nemzettel állunk háboruban, hanem Franciaországgal, Angliával, Oroszországgal, Szerbiával, sőt Montenegróval is.

Felkiáltások a munkapárton: Hát Japánnal? (Derűtség.)

Polónyi Géza: Előállhat az az eset, hogy megkötjük a békét Angliával és Franciaországgal és csak Szerbiával nem vagyunk még rendben. Ez nem akadályozza meg, hogy a választásokat megejtsük, míg ha csak Szerbiával végzünk és a többi államokkal hátra van a dolog, akkor nem tudná elképzelni, hogy mi itt választásokat csináljunk. Indítványozza, hogy a belügyminiszter szövegéhez illesszenek egy pótlást, amely egy naptárilag meghatározott időpontot jelöl meg, hogy tudniillik a békekötéstől számított három hónapra, de legkésőbb bizonyos fix naptáridő alatt megejtsendő a választás.

A tegnap délutáni ülésen Mezőssy Béla promessát tett arra, hogy a városi villamos vasut leelő részvényei emelkedni fognak és a főváros a részvényeken elvesztett pénzt ismét visszanyeri. A képviselő ur nem tudja, hogy ezek a városi villamosvasut részvények ugyan-csak furcsa részvények. Olyan részvények ezek, amelyek természetüknél fogva évenként csökkennek, mert a részvények alapja a háramlási jog. Minél jobban közeledünk a háramlás

lejártához, annál jobban, bizonyos háramlási kvótával esik a részvény. A másik dolog...

Az elnök (félbezakítja Polónyi Gézát): Szabadjon arra kérnem a képviselő urat, hogy a törvényjavaslat tárgyalásánál a városi villamosvasut részvényeit, amelyek szorosán végre sem tartoznak a tárgyhöz, ne méltóztassék hosszasan tárgyalni.

Polónyi Géza: Kérem, hogy a békekötésre vonatkozó kérdés tisztáztassék. Kérem annak megállapítását, hogy érti a kormány a békekötés után való három hónap megállapítását.

(A városatyá-képviselőik a fővárosról.)

Sümegei Vilmos: Azt az óhajomat fejezem ki, hogy a virilizmus minél előbb eltöröltessék és a főváros választásának titkossága behozassék.

Sajnálja, hogy a javaslat nem tesz különbséget a vármegyei, a városi és a fővárosi törvényhatósági választójog között és kéri a belügyminisztert, hogy a fővárosban ne az 1914, hanem az 1915. évi választói névjegyzék alapján történjék a választás.

Pető Sándor: A belügyminiszter módosításaival eltagadja a törvényjavaslatot. Orvendetes, hogy az új javaslat értelmében a polgárnak nem sok utánjárás kell ahhoz, hogy a községi választói jogosultságát megszerezhesse és gyakorolhassa. Ő is azt kívánja, hogy a fővárosban az 1915. névjegyzék alapján tartásák meg a választásokat.

Vázsonyi Vilmos néhány szóval indokolni kívánja, hogy a törvényhatósági választások elhalasztását miért kívánja az ellenzék. Azért, mert a magyar törvényhatóság nemcsak közigazgatási, hanem politikai testület is és a községi választások épen úgy politikai jellegűek, mint a képviselőválasztások. Azt kívánja, hogy a kormány készítse elő a fővárosi törvény revízióját, a melyet még Széll Kálmán ígért meg, de közbeeső események meggátolták ígérének teljesítésében. (Derűtség.) Kéri a kormányt, hogy csinálja meg a revíziót, adja meg a munkásoknak a választójogot és törölje el a virilizmust, a melynek Budapesten nincs semmi jelentősége. Nem vagyok hajlandó a főváros adminisztrációjáért felelősséget vállalni, csak a mihez a magam szavazatával hozzájárultam. Hagyjon fel tehát végre a képviselő ur a lehetetlen pártok és a nem létező többség elleni hadjáratával. (Zajos helyeslés a baloldalon és jobbtelől.)

Ezután Rakovszky Iván előadót választott az elhangzott észrevételekre.

Sándor János belügyminiszter azt válaszolja, hogy nem ért egyet Polónyival, nem hajlandó a mai viszonyok között a főváros anyagi ügyeit és adminisztrációját a képviselőházban tárgyalni, s úgy látja, hogy az ellenzék is ez a feltölgés alakult ki. Ami a békekötés megállapítását illeti, arra megteleit Vázsonyi.

(A sajtótörvény módosítása.)

A képviselőház délben áttért a sajtótörvény módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalására. A törvényjavaslat szerint a hírlapok kauciójának letételére kitűzött határidő két évvel meghosszabbították.

A tárgyalás folyamán felszólalet Csermák Ernő, aki azt indítványozza, hogy a kauciót egyáltalán töröljék el. A kormány beláthatja, hogy a magyar sajtó nem érdemel korlátozásokat.

Balogh Jenő igazságügyminiszter a felszólalásra válaszolva kijelenti, hogy Magyarországon a magánjogi felelősség, illetve kártérítési kötelezettség miatt még sokáig szükség lesz a hírlapok piztosítékára.

A törvényjavaslatot ezután a Ház elfogadta.

Hadtestparancsnokság dicsérete a harminchármasoknak.

(Az aradi házezred kárpáti harcai. — Kilenc hónap a csatamezőkön.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

Csak kevesen vannak olyanok, akik a háboru kitörésének első percétől kezdve a tűzvonalban harcoltak és kilenc hónapig egyfolytában bírták a háboru minden fáradságát, nélkülözésteljes viszontagságait, úgy, hogy e hosszú idő alatt soha a legcsekélyebb bajuk sem történt. Rendkívül erős szervezet, vas-idegek kellene hozzá, hogy valaki pihánál nélkül ilyen sokáig állja a harcot. Néhány napi szabadságra ma hazaérkezett H. Desső aradi magánhivatalnok, a házezred zászlósa, aki a háboru elejétől kezdve szakadatlanul a fronton küzdött, és az örökös életveszedelemből épen, egészségesen, friss erőben tért vissza. Kilenc hónapig folyton kockán forgott az élete, de a sors kegye kedvezett neki, ellenséges golyó soha el nem találta, sőt még csak beteg sem volt soha.

H. Desső önkéntesi évét szolgálta akkor, amikor a háboru kitört és mint önkéntes-kapitány került mindjárt az első napokban a harctérre. Most mint zászlós tért vissza a harcok színhelyéről és ezüst vitézségi érem díszíti mellét. A vállalkozó szellemű, bátor fiatalember mint patrióta-vezető érdemelte ki sokszor fellebbvalói elismerését, szép kitüntetését pedig azért kapta, mert egy hírszerző különítményünk visszavonulását fedezte önfeláldozó hősiességgel huszonnégy órán keresztül, miközben állandóan heves ellenséges tűz alatt volt szakaszával.

Az 1915-ik év első hónapjaiban a házezred egyik zászlóalja egy honvédszászártyához volt beosztva, és a honvédekkel váltakozva folytatott harcokban szerzett becsületet és elismerést az aradi ezrednek. Jacquemot Miksa százados volt a zászlóalj parancsnoka, és a százados vitézségéért, amint azt a hivatalos lap is megírta már, katonai érdemkeresztet kapott. Mikor március elsején a zászlóalj visszatért ezredéhez, a hadosztály parancsnoka külön parancsban bucsuzott el a derék harminchármasoktól, kiemelve nagytisztosági szolgálataikat, melyeket a hadosztály harcaiban teljesítettek. Ennél a zászlóaljnál harcolt H. Desső is, aki márciusától kezdve ismét a házezreddel küzdött együtt. Az ezred legutóbbi harcainak egyik győztes haditettét mesélte el a zászlós az Aradi Közlöny munkatársának:

— Március 29-ikén Lupkownál hatalmas túlerővel támadtak az oroszok, és nagy tömegekkel sikerült átornniuk frontunk egyik oldalát, miközben a harminchármasok két századát is foglyul ejtették. Az áttörés után a mellette lévő századok azonnal frontot változtattak az oroszok felé és az ellenség további támadásait ismeretlen visszautasították. Majd rohamra mentek az oroszok ellen, és hatalmas erejű rohamuknak eredménye az volt, hogy kiszabadították a foglyul esett két századot, és meg az oroszok közül is vagy négyszázat elfogtak. A harminchármasok munkáját segítette még az orosz tartalék is, amely tévedésből nemcsak bennünket, hanem az oroszokat is tűz alá vette, és ezzel elvágtatta visszavonulásuk útját.

— Hőfőrejeltesben gránátos szerepeltek a telepőc-zellői vonalon folytatott harcok, és ezekben vett részt házezredünk is. Április első napjaiban érkeztek meg a felzabardult

przemysli orosz seregek és így hatalmas erőátéseket kapott az ellenség. A határon egy földszárvot megszállott akkor az ellenség, és a harminchármasok T. körül foglaltak állást, ahonnan az oroszoknak ismételt támadásait mindig visszaverték, súlyos veszteséget okozva az ellenségnek és számos foglyot ejtve. Az elfogott oroszok között gyakran találtunk olyanokat, akik Przemyslben a mi hadifoglyaink voltak és a vár átadása után ismét harcba vittek ellenünk őket. A házezred e harcaiban nagyon kitüntette magát Stroboffer százados, aki, mint ismeretes, a signum laudist kapta meg, és ezenkívül újabb kitüntetésre van feltérjesztve. A hadtestparancsnokság legteljesebb megelégedését és elismerését vívta ki gyalogezredünk kárpáti harcaiban, amiről a napokban dicséret parancsot adott ki a hadtestparancsnokság.

Hogyan készül egy védelmi állás?

(Magyar honvédek a lövészáróban. — Északi harctér 915. IV/23-án.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 28.

Előrenyomulásunkban zászlóaljunk annyira előrehaladt, hogy a bal és jobb szárnyon levő zászlóaljak nem követhettek bennünket és így parancsot kaptunk, hogy a további előrenyomulást abbahagyva, ássuk be magunkat. Z. falu alatti igen kedvező hegyvonulatot szállottuk meg és az első ásónyomokat még golyózáporban ástuk, de szinte fölösleges volt kiadni a parancsot, hogy „öt perc múltán egy honvédet se lássak a föld fölött” mert a sziklás talaj dacára három perc elteltével egyetlen hátizsák tetejét sem lehetett látni, annyira kinánták és maguk köré rakták a földet. Igaz, hogy egyik-másik túkomolyan vette a parancsot és végérvényesen leásta magát, vagy pedig kilőtt ürge-módrá kibukott a kezdetleges fedezékből, hogy mi ássuk be végérvényesen, de tulajdonképpen ez a rész tartozna is a háborúhoz.

Öt perc múlva már eredménytelenül akadlak meg az erős földhányásokon az ellenséges golyók. Most már jobban is menti a munka és egy félóra múltán mindegyik oly mély lyukat ásott magának — az ellenség felé néző oldalon egy padkával, — hogy állni, ülni, térdelni kényelmesen tudott benne. Ettől kezdve már teljes biztonságban haladt a munka, mert a még be nem lőtt rajvonalat a srappell sem érte, a gránát pedig nem sokat számolt, mert ez ellen a legjobb védekezés — az aradi „Varosi kávéház”-ban maradni.

A munka is most már inkább kedélyesen mint lazasan folyik. Az egymástól elszigetelt lyukakban egymás mellett, többnyire földi, komák, vagy jó barátok vannak, akik a társadalmi érintkezésnek itt is hamarosan megkeresik az útját.

Egymás felé ásva felfedező utca indulnak, az egymást elválasztó falat testvéri munkamegosztással hányják ki és egymással találkozáskor, örömkönnyek között konstatálják, hogy nincs semmi bajuk.

Egy óra múlva az egész beosztásunk összes és mély árok jellege van, amely kigyóvonalban húzódik a hegyoldalon és amelyben már

teljesen szabad a mozgás. Meg is indul mindjárt a nyúzómozgás és az ösmerősök és jobbarátok a történet eseményeket tárgyalva oly mélyre ássák az árkot, hogy golyótól teljesen védve lehet benne járni és ha támadás esetén lövére kerülne a sor mindegyik a saját padkájára ugrik fel.

Az árokból, mint folyosókból kiindulva, vermeket ásnak öt-hat személy részére. A sötétség leple alatt megkezdődik ezek kényelmi berendezkedése. Fagalyakkal földik be az egyes fedések tetejét, arra 5—6 centiméternyi vastag gyepféglákat raknak és készen van a srappellmentes tető. Az alját falevelekkel és apró ágakkal kiágyazzák, a tetejére pedig esőmentes átorlapot feszítenek ki. Az egyik sarkát kivágnak a tábori kemence számára, kitélélyukat furnak a füst számára és a kis öltönyt meg az éj folyamán olyan barátságos lesz, hogy jobbra nem is nagyon gondolnak hamarjában Tömörkényi kivétel „Barlanglakói”.

Az én fedezékem annyiban különbözik a legényeségtől, hogy valamivel tágasabb, ásva lehet benne járni és másodmagam lakom benne a tisztiszolgámmal, a Tónival, aki öt jó barátjával minden kényelmet igyekszik nekem biztosítani egy pár cigarettá ellenében.

Ejfélikor tiszti járőrbe megyek néhány ügyes honvéddel az előttünk levő terep felkutatására és a helyzet megítélésére, mire visszajövök már javában ropog a tűz az izlésesen tapasztott kályhában, amelyet a szakasz fazekasa készített. A fedezékemnek már ajtaja is van és kényelmesen elkészített ágya.

Ejféltután kimegy a legényeségi járőr egy ügyes aliszat parancsnoksága alatt és amikor reggel felé visszatérnek, gazdag zsákmányukból nekem juttatják a széket, a falitükröt, a főzés-sütés számára való edényeket, az elmaradhatatlan kis ablakot a tiszti fedezék számára.

Még csak egy kis lámpa kellene, de a fiuk biztatnak, hogy csak tessék holnapig várni. Hogy honnan hozzák ezeket a dolgokat, sohasem kérdezzük. Többnyire gránáttól szétrobbantott, srappellől felgyújtott házakból, ahonnan talán ruhátlanul menekült ki nemrég a benne lakó.

Másnap már csak az általános javítás: árokszelésítés, a kiülés számára lyukak és tejtöd készítése, a fedések javítása és eszénítése következik. A magyarok ehasznált sziklával kisatlangozzák és falba vágott szakmintákkal díszítik ki a földözkeiket. A németeké különösen szép egyenes vonalaikkal, tisztaságukkal és nyugodt egyszerűségükkel tűnnek ki. A románok szent kepeket akasztanak a falakra és ha festékük lenne, alighanem kitarthatnák a falakat. A szerbek a tartókat faragják ki. Az én földözkeim oldalát szepen betonják galyakkal, felszerelik az ablakot. Ajtó-sarkokat készítenek elnyűtt bakancsbőrből, a kályhának szép torma esővet tapasztanak. A székbe asztalt, a földözkeiből széket készítenek, a falra fogásokat vernek a látszó, koppeny, tisztításra számára és állványt a földözvények számára.

Másnapra meg van a lámpa is. Szép kis istállólámpa, bugaci csárdaszerű, petróleummal. Sőt egy mosdóval is akadt abban a bizonyos elhagyott házban szappannal, törülközővel együtt.

Most már olyan kényelmes a földözkeim, hogy néhai civilkoromban igen sokszor Pesten sem laktam ilyen kényelmes szobácskákban.

ban és már az Anti is elég jónak találja — pedig ő szigorubb nálamnál a kritikában — csak a Mária képek van még híjja, akit ott láttam abban a csempén állt házban, mondja néha és igéri, hogy holnap reggelre az is itt lesz. Hadd legyen a kedve szerint, ha már

olyan szent gyerek, hogy Mária nélkül nem tud lakni, — gondolom magamban, de a legfelsőbb hadvezetőség nem így gondolta, mert még az est folyamán megjött a parancs, hogy másnap reggel öt órakor „Előre.”

H. Félix.

Hadseregszállítók ügyei a képviselők előtt.

(Farkas Pál és Huszár Károly interpellációja. — Tisza István a panamák nyilvánosságra hozásáról.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 28.

A képviselőház mai ülésén délután félkét órakor tért át az interpellációk tárgyalására. Az interpellációs könyvben Bikády Antal is szerepel öt interpellációval; Szabó István pedig a rekvirált lovak és fogatok ki nem fizetése és a katonák tizennégy napi szabadságolása dolgában fog kérdést intézni.

Az interpellációk közül Farkas Pálé, Huszár Károlyé — amelyeket már ma elmondtak — pikánsul érdekesek. Farkas Pál a hadseregszállítás körül történő visszaéléseket tette szóvá és az esetleg megnyilatkozó antiszemita tendencia ellen előre is kikelt. Huszár Károly pedig egész sorát adta elő a kínos és botrányos ügyeknek.

A papirbakkancs szállítók.

Farkas Pál terjesztett be ezután interpellációt a papirbakkancs szállítók ügyében. A legkegyetlenebb szigorúságot kéri a hadsereg szállításoknál visszaéléseket elkövetőkkel szemben.

Szatmármezei panamák.

Huszár Károly (sárvári) szintén a hadseregszállítási visszaélésekről interpellál. Kifogásolja, hogy a Magyar Általános Hitelbank megjutalmazza a közhivatalnokokat, a rekvirálásnál teljesített funkcióikért. A Szatmármezeiben elkövetett visszaéléseket teszi ezután szóvá. Németh Elemér tartalékos huszárhadnagy nyolcszázhárom husz éves kehes, girhes lovat hajtott fel és nyolcszázötven koronát kapott a lovakért, amelyek nem érnek kétszáz koronát.

Erről

az esetről szóló feljelentést tett a honvédelmi miniszternek. Szatmármezeiben a menekültek helyett a megyebelieket élmeztek, hogy költségeket számíthassanak fel. A menekültek a belügyminisztertől kiutalt kilencven fillér helyett csak ötvenkét fillért kaptak.

Tankóczy rendőrfőkapitány rengeteg visszaélést követett el. Egy betörőtől a főkapitány huszezer koronás váltózsirót kért.

— Tisztán kell látni, elég erősek vagyunk — fejezte be Huszár Károly beszédét, amely után a következő interpellációt terjesztte elő a miniszterelnökhez:

Köztisztviselőknek szabad-e a bankoktól hivatalos funkcióikért sápot elfogadni?

Németh Elemér tartalékos huszárhadnagy visszaélései és lóvásárlási büntetésében elrendelt nyomozás milyen stádiumban van?

Vád alá van-e már helyezve Tankóczy Gyula, szatmári rendőrfőkapitány a Deutsche Südarmerie intendatura rovására elkövetett panamák miatt?

Mi okból internálták Pásztor Arkád görög katolikus lelkészt?

Hajlandó-e a kormány a cenzurát annyira szabaddá tenni, hogy a lapok a szállítási visz-

szárléseket szabadon ismertethessék és kritizálhassák?

Mit tett a kormány arra, hogy közvetlenül a kárpáti front mögötti szállítási botrányok többé elő ne fordulhassanak?

A miniszterelnök válasza.

Az interpellációra Tisza István gróf azonnal válaszolt:

— A hadseregszállítási visszaélésekben — mondotta a miniszterelnök — nincs helye az eltitkolásnak. Pásztor Arkád ellen felhozott vádak nem szabad készpénznek elfogadni, hanem alapos vizsgálatra van szükség. A bűnösök lakoljanak, de ártatlanok ne szenvedjenek. A Hitelbank a köljegyzőknek nem hivatalos munkáért ad jutalékot. Ami a szatmári visszaéléseket illeti, Tankóczy főkapitányt le tartoztatták és az ügy a legszigorubb vizsgálat alatt áll. Németh Elemér tartalékos huszárhadnagy ügyét, minthogy a hadnagy tényleges szolgálataira vonult be, áttették a katonai hatósághoz. A kiszagdik csakugyan nem kaptak meg rekvirálási pénzüket szerencsétlen közjogi helyzetüknél fogva. (Zajos derűtség.)

Felkiáltások a baloldalon: Ez már igaz! Bizony szerencsétlen! Kezdi már beismerni!

Tisza István: Senki sem tartja szerencsének, hogy olyan államközösségben vagyunk, amely sok vonatkozásban teszi szükségessé más állam lakosságival az érintkezést. Sok mindent sokkal célszerűbben lehetne elintézni.

Felkiáltások baloldalon: Kezd az emberünk lenni!

Tisza István: A kiszagdik ügyét előbb le kellett tárgyalni az osztrák kormánnyal. A kiutalás egy része megtörtént. A szállítási visszaélésekkel szemben a legszigorubb elbánásra kaptak utasítást az ügyészségek. A kormány nehezen bár, de elhatározta, hogy a büntető rendelkezések visszaható erővel birjanak, mert a cselekedet annyira aljas és jogsértő. Az ő álláspontja az, hogy ha a nyomozás érdekei nincsenek veszélyeztetve akkor nyilvánosságra kell hozni a visszaéléseket.

Huszár Károly a miniszterelnök válaszát tudomásul vette és ezzel az ülés délután négy órakor véget ért.

A népfelkelői törvény a főrendek előtt. Budapestről jelentik: A főrendház ma délután Josika Samu báró elnökletével ülést tartott, amelyen tárgyalta az új törvényjavaslatokat a népfelkelői kötelezettség kiterjesztéséről, a magyar népfelkelőknek osztrák csapatokba való beosztásáról, továbbá a jelentést a népfelkelés határon túli alkalmazásáról. A főrendek Rosner Ervin báró indítványára bizottsági tárgyalás nélkül általánosságban és részleteiben változtatlanul egyhangu lelkesedéssel elfogadták a javaslatokat. Az ülés ezzel véget ért.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Rózsa S. Lajosnak mai vendégszereplése újabb impozáns sikert hozott. Rég nem volt az aradi publikumnak oly nagy művészetben része, mint ma este. A vendégének erős, gyönyörű, tisztasengésű hangja betöltötte az egész színházat s énektudásával csak játékbeli készsége vetekedik. A közönség ki nem fogyott ünnepléséből, sőt az elementáris erővel előtörő tapsvihar a második felvonásban — amidőn Rózsa betétként a Troubadour egyik számát adta elő — percekre meg is akasztotta az előadást, amelyet csak akkor lehetett folytatni, miután Rózsa megismételte énekszámát. A közönség mihamarább visszavárja a vendéget. (Z. J.)

* A színház hírei. Diósy Nusi, a Vigaszínház ünnepelt primadonnája, ma kezdi meg három estére tervezett vendéjátékát, és ma, az általa Bpesten kreált és állandóan zsúfolt házakat vonzó operett újdonsága, a „Zsuzsi kisasszony” címszerepét játsza, holnap pénteken a „Nemtudomka”, míg szombaton május 1-én a „Cigányprimás”-ban lép fel utóljára. Arad közönsége mindenkor örömmel látta, és élvezte Diósy Nusi játékát és ezt ma annál inkább teszi, amikor az összes budapesti lapok a legnagyobb elismerés hangján írnak állandóan a mi Nusink éiragadó, művészi játékáról. Az operettek többi szerepei az összes jó kezekben vannak, kik közül a főszereplők Pataky Vilma, Barios, Győző, Járjai, Polgár, Várnai, stb. „Aranyvirág”. Bakonyi és Huszka operette szerzőknek legjobb, és elmondhatjuk leghatásosabb operettjét eleveníti fel a társulat, kiválóan elsőrendű szereposztásban, a címszerepet Pataky Vilma játsza, „Beppot” Barios Gyula, az amerikai egyes párt Szabó Mili és Győző, a többi szerepeket Várnai, Kertész, Polgár, Herold, stb., az operette repriz teljesen új beállítással és teljesen új betanulással kerül színre, melynek előkészítővel naponta foglalkozik a személyzet.

* Az U. 9. hőse — utóljára. (Az Apolló színház szenzációs háborús drámája.) A Leon Gambetta elsüllyesztésének hírért olvasva, az ember érdeklődése a végsőkig fokozódik a tengeraltjárók harca iránt. Kétszeresen aktuálisá válik most az Apolló-színház szenzációs háborús drámája is. „Az U. 9. hőse”, amelynek ideizgató cselekményében megtaláljuk a francia cirkáló elsüllyesztésének izgalmas részleteit. A csodálatra méltóan nagyszabású filmen végignézzük azt a kimondhatatlanul fenséges eseményt, amikor a tengeraltjáró észrevétlenül megtorpedóz egy ellenséges cirkáló. A felvételek élsthően kopirozzák a valóságot s igazán semmi sem zökkent ki a nézőt abból az illúzióból, hogy egy megtörtént, ideizgató tengeri harcra készült felvételben gyönyörködhetik. Az egész város közönsége valószínűleg hatása alatt áll ennek a képek. Ma tömegével tödult a közönség az Apollóban, amelynek nézőtérén egyetlen talpalattnyi hely sem volt szabad. Az Apolló direktórijának elismerésére válik, hogy egy olyan nagyszabású kép mellett, mint „Az U. 9. hőse”, még a legújabb Paylander-drámát is vetíti. Az Apolló teledhetetlen műsora csütörtökön kerül utóljára vetítésre.

* Egy csunya asszony regénye. (Az Uránia szenzációs műsora.) Megható, borongós történet mutatott be tegnap a színház egy csunya asszonyról. Mint egy nyárvégi hangulat, mely belevész az ősz közeledő esős, ködös borujába, úgy hat reánk ez a gyönyörű dráma. Az asszony, kinek mindene megvan, még sem boldog, mert csunya, mert szerelmes, de érzelme viszonzásra nem talál, mert érzi, hogy őt nem is lehet szeretni. Asszonyi hiúságát, féltékenységet sokszor a végsőkig felkorbácsolja ez az érzés, szinte liheg a szenvedélytől, de érzi, hogy mégis diadalmaskodik felette a szépség, a fiatal-ság, az üdeség varázsa. Pénzéért is csak hálát kap szerelme helyett és végül be kell látnia, hogy neki már csak a szemlélt szerepe jutott az életben. Gyönyörű a tárgya és époly kitűnő a kiállítás és a megjátszása ennek a filmnek. — A sors belöndja, Schildkraut-film az Uránia legközelebbi szenzációja.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izsó 100,000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

A Leon Gambetta elsüllyesztése.

Éjszakai támadás a francia cirkáló ellen. — Hétszáz emberből száz menekült meg. — A „V.” buvárhajó hősei.)

Távírási tudósítás.

Bécs—Triest—Róma, április 28.

A Stefani-ügység jelenti Brindisiből: A Leon Gambetta nevű francia páncélos cirkálót az elmúlt éjjel félkettő felé, körülbelül huszonöt mértföldnyire délre Santa Maria di Leucától osztrák-magyar tengeralattjáró megtorpedózta. A legénységből több mint száz embert mentettek meg, akiket halászbárkákon vittek a Santa Maria di Leuca szemafor személyzetének helyiségeibe.

Az elsüllyesztés helye.

A Santa Maria di Leuca fok Olaszország keleti felén, a Jóni tenger északi részén, Akvila félsziget legdélebbi csucsan, az Otrantói-ut mentén van.

Száznolc francia tengerész menekült meg.

Róma, április 28. A Stefani-ügynökség jelenti Brindisiből: A Leon Gambetta francia cirkáló hajótöröttjeinek megmentésére olasz torpedónaszádok küldöttek Brindisiből és Tarentből.

Róma, április 28. A Stefani-ügynökség jelenti Brindisiből: A Leon Gambetta legénységből eddig száznyolc embert mentettek meg.

A Gambetta tisztjei és admirálisai elpusztultak a katasztrófánál.

Brindisi. A Leon Gambetta legénységből összesen 136 ember menekült meg. Eddig 58 holttestet fogtak ki a tengerből. A halottakat a castiglianoi temetőben katonai díszszel temették el. Senet francia admirális és a Leon Gambettán tartózkodó hajóosztály-parancsnok, valamint a páncélos valamennyi tisztje meghalt.

Olaszok mentették ki a süllyedő cirkáló legénységét.

Róma, április 28. A Tribuna jelenti: A Gambetta cirkálót husz mértföldnyire az olasz partvidéktől egy torpedó találta. A katasztrófa pillanatában a Santa Maria di Leuca szemaforjának állomásfőnöke, aki a helyszínen tartózkodott, a készenlében lévő hajókkal segítségre sietett. A francia cirkáló, amely a drótnélküli távirót nem tudta használni, a sirocco-szél irányában haladt tovább egy ideig, aztán eltűnt. A francia haditengerészetnek tartják a hajót, mert a torpedónak óriási hatása volt. A víz behatolt a gépházba.

Róma, április 28. A Giornale d'Italia jelenti Brindisiből: Miután a Leon Gambetta francia páncélos cirkáló szikratávíró készülékei elpusztultak, még sokkal több embere veszett volna el, ha az olasz szemaforisták közbe nem lépnek és nem kérnek minden irányból segítséget. Ők maguk is a süllyedő éjszaka ellenére bárkákkal siettek segítségül. Ugyanakkor a környék valamennyi halászbárkája és az olasz partvédelemhez tartozó torpedónaszádok a szerencsétlenség színhelyére siettek. A cirkáló legénysége 720 emberből állott.

Az otrantói és brindisii torpedózók, valamint több más tarantói hajó a helyszínén van és átkutatja minden irányban a tengert.

Sok orvost és kötszert is küldtek. A 108 kimentett matróz közül öt sebesült. A torpedórobbanás alkalmával a legénység épen aludt és ez a magyarázata annak, hogy a megmentett matrózok nincsenek felöltözve. A tarantói kerületi hatóságok utasítást kaptak, hogy a megmentett matrózok részére ruhát küldjenek.

Cattaróból indult el a buvárhajó.

Róma, április 28. A Tribuna írja: A tengerészeti miniszteriumnak nincsenek részletei a Gambetta megtorpedozásáról. Csak annyit tudnak, hogy körülbelül 100 embert mentettek meg. Tarentből segítőhajók és orvosok mentek. A Tribuna azt hiszi, hogy az osztrák-magyar tengeralattjáró a hajnali sűrűségben a Santa Maria di Leucától 150 mértföldnyire fekvő Cattaróból indult el és fényes nappal alámerülés nélkül haladt tovább, mert ezen a tájon olasz gőzösök gyakran jeleztek osztrák-magyar tengeralattjárókat. A tengeralattjáró naplementekor a víz alá süllyedt és éjszaka került ismét felszínre. Már régóta tudták, hogy három Gambetta-típusú francia cirkáló egy Corfu szigetétől Olaszország felé terjedő, körülbelül 40–50 mértföldnyi területen tartózkodik.

A rossz időjárás, a viharos tenger és a köd elősegítették a tengeralattjáró akcióját. A tengeralattjáró haszna a tengeri háborúban egyre jobban bebizonyosodik. A tengeralattjáró éjszaka holdvilágnál dolgozott.

Átkutatott olasz hajók.

Róma, április 28. A „V” osztrák-magyar tengeralattjáró naszád a mely a Leon Gambettát megtorpedózta és elsüllyesztette, vasárnap és hétfőn a Jolanda és Citta di Bari olasz hajókat feltartóztatta és szállítmányukat átkutatatta. A Leon Gambetta elsüllyesztése Cap Santa Maria di Leucától husz mértföldnyi távolságban éjféli után néhány perccel történt. A francia hadihajó hirtelen oldalt fordult és oly rohamosan süllyedt, hogy már vontató kötére sem lehetett vonni. A drottalan táviró készüléket és a kormányt a torpedó robbanása pusztította el. A gépház is hirtelen megtelt vízzel.

A buvárhajó hőseinek.

Budapest. Dukas és Herzog fővárosi cég ezer koronát küldött Hazai Samu báró honvédelmi miniszternek azzal a rendeltetéssel, hogy juttassa el a Leon Gambetta francia cirkálót elsüllyesztő „V.” osztrák-magyar tengeralattjáró hősiességének.

A Leon Gambetta és a „V” buvárhajó.

A Leon Gambetta 12.600 tonnás és három csavaros francia cirkáló 1901-ben épült. Oránként való sebessége 23 tengeri mértföld. 4 darab 19.4 centiméteres, 16 darab 16.4 centiméteres és 24 darab 4.7 centiméteres ágyú volt rajta. Páncélja a fedélzeten 45, a parancsnoki tornyon 200, a víz szintén 80, a víz alatt 125 milliméter vastag volt. Gépei 30.500 lóerősek, hossza 146.5, szélessége 21.4, merülése 8.2 centiméter volt. Személyzetének száma 704, ennek csak egy heted részét mentették meg.

A „V.” buvárhajó 1909-ben épült. Vízkiiszorítása 236 tonna, gyorsasága a tenger fölött 11.4, a tenger alatt 10 tengeri mértföld. Hosszusága 32, szélessége 4.2 méter. A hajó 45 centiméter átmérőjű torpedót löhet ki torpedóvetőiből. Gépeinek lóereje összesen 500. A hajón összesen 17 tengerész teljesít szolgálatot.

Parancsnoka, lovag Trapp György sorhajókapitány német származású, 1880-ban született. A fiumei tengerészeti akadémián tanult és onnan kilépve, mint másodosztályú tengerész békeidőben teljesített rövid szolgálat után részt vett a kínai expedícióban és a boxerlázadás alkalmával Peking ostromában. Itt ezüst vitézségi érmet kapott. 1903-ban lett sorhajóhadnagy s mindjárt a tengeralattjárókhöz került. Kitüntette magát és a katonai érdemkeresztet kapta. A fiumei Whitehead torpedógyár igazgatójának leányát vette feleségül.

Füsttelen nap Aradon.

(Adakozsunk rokkant katonáink javára.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 28.

Magyarország népei május 1-én újabb bizonyosságát nyújtják a harctéren küzdő véreink iránt érzett meleg szeretetüknek.

Az Angusztia-alap vezetősége kérő szóval fordul hazánk társadalmához, különösen annak férfi tagjaihoz, hogy május 1-én ismételt gondolkodjanak a hazáért és érettségük nyomorékká lett véreink tájédmának enyhítésére.

A nemes cél érdekében kiadott felhívást a következőkben ismertetjük:

Füsttelen nap a rokkantak javára!

A hazafias jótékony május elsejét füsttelen nappá avatta.

Egy napra, erre az egyetlen napra mindenki lemond a dohányzás szenvedélyéről, az így megtakarított összeget a háború rokkantjai javára adja. Azoknak a szerencsétleneknek, akik a haza védelmében számuk világot, kezüket, lábukat veszítették, vagy más módon munkaképtelenné lettek.

Kicsi az áldozat, amit hozunk. Nagy az eredmény, a mit elérünk. Kevés lemondás árán gyönyörű jótéteményt cselekszünk, hazafias kötelességet teljesítünk! Mi az, egy napra lemondani a dohányról? Semmi. Egy kis hurut miatt is megoszott akárhányszor. És ezeknek és újra ezeknek biztosítjuk vele egy új élet lehetőségét. Mi jóformán semmit se adunk a magunkból és mégis megélhetési módot szerzünk azoknak, akik mindenüket feláldozták a hazáért.

A ki jó hazafi, a ki igaz magyar, az nem ingadozhat. És milliók kicsi áldozatából megszületik a háború rokkantjainak biztos menedéke. Töltsé ki mindenki est az ívet lelkiismerete szerint. Adjon mindenki a szíve szerint. Áldozzon mindenki hazaszeretete szerint.

Az Angusztia-alap: Lónyai Sándorné, ügyvezető-igazgató.

A polgármesternek küldött jelvényeket Kovács Vince kultúratanácsnok a kávéházak, éttermek, társaskörök, egyesületek, különböző üzletek, iparvállalatok és gyárak tulajdonosainál helyezze el.

A forgalomba hozott jelvények 20 és 40 fillér, továbbá 1, 2, 5 és 10 koronával válthatók meg. A hazafias és emberbaráti célt közönségünk meleg szeretetében ajánljuk.

Öngyilkos lett a 62 éves főhadnagy.

(Nagyvárad szenzációja. — Három öngyilkosság egy hét alatt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyvárad, április 28.

Nagyváradon ismét szenzációs öngyilkosság történt. Néhány nap előtt Kirch Ferenc főhadnagy a nagyvárad kórházak élelmezési tisztje vágta el nyakát és halt meg, legutóbb pedig Vogel Lajos a szállítási panamában bűnös Strasser Aladár letartóztatott tüzeltvezetője kísérelt meg öngyilkosságot fogságában. Tegnap azután egy hatvankétéves ember: Kappel György főreáliskolai tanár, aki a csapatkórház gazdasági tisztje volt, szíven lötte magát és azonnal meghalt.

Kappel György mielőtt még a nagyvárad főreáliskolában tanított, tanára volt a katonai főreálnak, ahol vadászfőhadnagyi rangban a fizikát és a matematikát tanította. A katonai iskolából való távozása után tiszti rangjáról nem mondott le és így mint tartalékos tisztet, a háború kitörése alkalmával szolgálattelre hívták be. Kappel György, habár már hatvankétéves ember, szívesen lépett ismét katonai szolgálatba és a csapatkórházban, ahol a gazdasági tiszt ügykör ellátására osztották be, a legkomolyabb ambícióval végezte nehéz munkáját. Tegnap este még családjával sétált Kappel György és egyáltalában nem árulta el, hogy most szomorú utolsó tette készülődik. Csupán betegségről panaszkodott, a nagy kimerültségről, ami az utóbbi idő nagy és súlyos munkái következtében erőt vett rajta. Az öreg tanárt az utolsó hetekben kinzóan gyötörte régi gyomorbaja és családja előtt gyakran emlitette, hogy nem bírja már a fáradtságot igénylő katonai munkát és szabadságolását kéri.

Reggel félnyolc tájban — nyugtalan éjszaka után — a dolgozószoba felől revolverlövést hallottak Kappel családtagjai. Berohantak a szobába és ott találták Kappel Györgyöt az íróasztal előtt álló szívvel. Melléből patakzott a vér, kezében pedig füstölgött a revolver esőve. Azonnal orvosért szaladtak, de az orvos már csak azt állapíthatta meg, hogy Kappel György tartalékos főhadnagy, főreáliskolai tanár szíven lötte magát és azonnal meghalt.

Kappel két levelet hagyott hátra. Az egyik ezeket tartalmazza:

— Édes Ilonkám és édes Lottikám! Bocssatok meg, de én ezt az életet már nem bírom tovább. Fejem olyan kuszált, teljesen erőtlenn lettem, már nem tudok többet gondolkodni. Feladatom igen nehéz, a nehézségek még jobban teletornyosulnak, közel vagyok a rétegyhoz. Hiába küzdöttem a rettenetes feladattal, a nehézségek mindig nagyobbak, már nem tudok tovább gondolkodni. Kám neve, de talán rátok nevére is jobb így. Csókojjátok a tiukat, ha még egyszer visszajönnek, de tudja a jó Isten. Ok is bocssanak meg, nem tettem másképpen. Ez a kilenc hónap rettenetes volt, ezt csak én tudom. Isten veletek! Csókol végtelenül szerető Györgyöd.

A második levél a katonai parancsnokságnak szól a benne igazolja Kappel, hogy vagyont tisztos polgári munkával gyűjtötte össze. Számadásai teljesen korrektek és egyáltalában nem vett részt semmi olyan ügyben, amiben jelenleg vizsgálat folyik. Kappel holttestét a csapatkórházba szállították és ottan temették teljes katonai pompával.

Négy gyermeke van Kappel Györgynek, akik közül csak egy, a leánya Kappel Lotti állhat a ravatala mellé. Az öngyilkos öreg tanárnak három fia van a harctéren. Kettő hivatásos katonatiszt, a harmadik tanár, aki a hívó szóra felkötötte a kardot és már meg is sebesült a honvédelmi harcokban.

Igen jól informált ur a következőket mondta el egy nagyvárad ujságírónak Kappel visszonyairól:

— Kappel György neve néhány nap óta van forgalomban, amióta mindenkit meggyanúsítottak, akinek csak némi köze volt a kórházi élelmezéshez, pedig neki semmi köze nem volt hozzá. Ezen különben nincs is mit csodálkozni, mert hiszen a Strasser-féle szövényes panama annyi bűntet vetett felszínre, hogy a feltélesen és az adatok ismerete nélkül beszélő közvélemény mindent az ajkára vesz.

— Kappel Györggyel szemben a mostani vizsgálat is abszolút kíméletes volt. Eppen, hogy kihallgatták mint tanút, de rövidesen és udvariasan, úgy hogy ebből semmi gyanu reá nem háramolhatott.

— A főhadnagy-tanár nem volt élelmezési tiszt, vagy felügyelő, hanem az ugynevezett Verwaltungs-kommisszió tagja, amely gazdasági ügyeket intéz. Kappel maga pénzkezeléssel volt megbízva, ami utalványt elébe tettek, azt ő kifizette. Neki tehát Strasserral sem lehetett egyéb dolga, minthogy a Strasser-féle élelmezési követeléseket a szabályszerű utalványozás alapján kifizette. Kappel nemhogy szívelte volna Strassert, hanem az élelmező határozottan ellenséget látott benne, mert Kappel többször erőlyesen kikelt az élelmezés miatt és ő adta azt az eszmét, hogy ha Strasser nem akar eleget tenni szerződéses kötelezettségének, akkor vele, mint katonával kell elbánni.

Kappel a kilenc hónapi munka tette tönkre. Ez a hatvanéves öreg ur, aki mindig szinte flegmatikus volt, a sok robot alatt roppant ideges lett. A laikusok körében az a téves telfogás uralkodik, hogy a kórházi szolgálat könnyű és majdnem egyenlő a napiopással, hogy aki kórházban dolgozik, az egyszerűen uralkodik. Ez nem igaz. A kórházi szolgálat mindenkire rendkívüli teendőt, szinte elviselhetetlen munkát ró. A kórházi adminisztráció oly szövényes, a nyilvántartás, elszámolás, élelmezés, transzportálás, ellenőrzés olyan horribilis terhet jelent, amit közönséges polgári irodai munkás el sem képzelhet. Ez örölte meg Kappel György egészségét is. Sokan mondták neki, hogy öreg ember létere kérje a felülvizsgálatát Temesvározt, ő azonban azt felelte, hogy szégyelné magát a fiait előtt, akik mind katonák. Ő is negyven éve katona és most, mikor háború van, nem oldhat keréket. Ambicionálta különben azt is, hogy századosá léptessék elő. Tetézte az utóbbi napokban a baját, hogy a Militárkommando egyik 6000 koronás tétel kiutalásáról azt állapította meg, hogy téves volt a bizony ezért Kappel lett volna anyagilag felelős és esetleg a pénzt, amit más tévesen vett fel, neki kellett volna visszatéríteni. Ilyesmi ugyan gyakran előfordulhat és egy kis utánjárással meg lehet állapítani, hol történt a tévedés, de Kappel mostani idegállapotában ez is zaklatottá tette. A kihallgatás, a suttogás igen rossz hatással volt rá. Az is bántotta, hogy hétfőn a napiparancsban már nem volt tagja a Verwaltungs-kommisszióknak, hogy az eszedorvos más teendővel bízta meg ugyanazok a csapatkórházban. Az ideges és remeket látó ember tündözésével ezt is félrema-

gyarázta, pedig az intézkedés oka az volt, hogy a kórházakban teljesen új kezelési és ellenőrzési rendszert vezettek be és a többtagu kommissziót két tagra redukálták. Ezért maradt Kappel ki a bizottságból. Kappel György igen egyszerűen, rendes viszonyok között élt, családjá is visszavonult, polgári életmódot folytatott.

Nusi, a pesti primadonna.

(Beszélgetés Diósy Nusival.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 25.

Frissen és divatosan, ragyogóbban, mint valaha, Diósy Nusi ma ismét megjelent az aradi színházban. Egyelőre még nem a színpadon, csak az elsőemeleti proscenium pályában, de sikere így is nagy volt: minden látó mosolygó — pirosuló arca felé irányult, amelyet a pesti nagy siker mintha még szebbe tett volna — a nézőtérén amikor megjelent, egymásnak sugták az emberek:

— Itt van Nusi!

Igen Nusi, a primadonna, a mi primadonnánk, akinek neve már-már kultuszt jelentett Aradon. Par perore elterelődik az előadásról a figyelem, mindenki őt nézi, reá mosolyog és ő boldogan, nevetve fogadja a köszöntéseket, hódolatokat.

—...

— Hogy gondolk-e még Aradra? Sajnosokat, tul sokat! Többet, mint kellene és ha Aradra gondolk, mindig úgy táj a szívem!

—...

— Hogy miért? Hát hiába, öt évig voltam itt, otthon éreztem magam, úgy tetszett nekem, mintha soha-soha sem fognék innen elmenni, itt fogok maradni mindig, mindig. Szinte vágyom vissza, pedig — hiszen tudja — Pesten még egészen más és a nagy siker... Mondhatom, nagyon szeret a pesti publikum, imád szinte! S a színháznál is olyan kedves mindenki, a kollegák úgy szeretnek, olyan jó barátok, hanem azért hiába, Aradon mégis mé volt! S akit talán legjobban sajnállok, az az én aranyos direktorném! Csak most érzem igazán az ő hiányát, a barátságának hiányát!

—...

— Hogy mit csinállok Pesten? Hát első sorban is természetesen játszom. A Zeuzian harminchatasor ment egymásután én suite és menni fog még, amig bezarjak a színház kapuit, majus végéig. Azután sokat járok színházba, minden este, ha nem játszom.

—...

— Most még nem készülok semmire, de már készül számomra az új darab, az új operett. Azt is Kálmán, Martos és Brody írják és az új szezonban kerül színre. Kálmán most utazik, mert ottkon nem tud írni. Jaj, ha tudná, hogy milyen kedves ember, ha ismerné.

—...

— Hát már ezt is tudják? Igen, szó volt arról, hogy szerződom a Királyszínházhoz és egyik új operett főszerepét játszottam volna. De a sikerem arra indította a Vig igazgató-ságát, hogy új operettet irasson a számomra és így nagyon természetes, hogy inkább azt játszom el.

—...

— Nem, most már én nem beszélök, most beszéljen maga sokat, sokat Aradról, pletykákat, mindent, mindent és drukkoljon velem, hogy sokan legyenek holnap a színházban.

Orosz repülőgép Bártfa felett.

(Hadállásaink a duklai medencében. — Besszarábiába vonultak vissza az oroszok.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Bécs—Berlin, ápr. 28.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Egy hét óta Bártfa fölött naponként orosz repülőgép jelenik meg, amely állásainkat kémleli, de eredménytelenül. Hétfőn az orosz repülőgép bombákat dobtak le hatástalanul.

Tűzérharok Sárosban.

Eperjes. A sárosi fronton elszigetelt tűzérharc folyik.

Zborónál farkasszemét néznek az ellenséges csapatok.

Bécs. A Reichspost haditudósítója írja:

Alkalmam volt a Kamenec-patak mellett lévő állásainkat megvizsgálni. Ezek az állások Zboró község mindkét oldalán húzódnak el. Állásaink átvonulnak Zborón, úgy, hogy itt a mi állásaink szembenéznek az orosz lövészárkokkal. Távolabb pozícióink jobb felé Zborótól keletre húzódnak el, majd délkeletre a makovicai magaslatokon keresztül, a mely egyúttal az Ondava nyugati völgyét dominálja. Balra Zborótól vannak a hatalmas Magura és Koldarina-magaslatok, amelyek a mi kezünkbe vannak. Általában frontunk a magyar határt követve észak felé vezet.

Ha az ember meggondolja, hogy az oroszok döntő támadásai itt a konyecnai nyeregmagaslaton majd a smyni vrh és Kasteik vrh hegyen keresztül vezettek, Regettő, Biharó és Alsópágony községeken át, meg lehet állapítani, hogy ezen a fronton visszavonulásunk egészen minimális volt. Zborón túl nem jöttek az oroszok. Az oroszok áttörési kísérlete szerint öt-nyolc kilométernyi tért nyert. Ez a szerény siker azonban rengeteg áldozatba került. Egy-két órai út volt az egész, amit képesek voltak megtenni, ez a kétórás vérengzés azonban megtörte az egész ellenséges harmadik hadsereg támadó erejét. Az ellenség most ismét beásta magát, kiegészítette századait kétszázötven emberrel és nem mozdul. Tűzérsege bevárja a municiópótlást és igen takarékosan bánik a lövedékekkel. Az orosz fronttól kisebb-nagyobb távolságra, Zboró községben nyolcszáz lépésnyire emelkednek a mi csapataink állásai. A legerősebb drótsövényakadályokkal és aknamezőkkel megerősítve, tulerjú tűzértség által védve és a siker tudatától áthatott kitűnő csapatokkal megszállva, szilárdan és megdönthetetlenül állanak ezek a pozíciók.

Megvertük az oroszokat a bukovinai határon.

Bukarest, április 28. Az *Universul* tudósítója jelent *Dorohoi*-ből április 25-én: A harcterem beállott szünetet felhasználva arra, hogy a besszarabiai határon legutóbb történt harcok eredményét megtudjam. Csütörtökön és pénteken az oroszok a toporauci erdő irányában megkísérelték, hogy a bukovinai határt átlépjék s ez alkalommal összeütköztek az osztrák és magyar előcsapatokkal.

A csatározás az oroszok visszavonulásával végződött. Az oroszok a Besszarábiában lévő Malenkibe húzódtak

vissza. Az osztrákok és magyarok részéről elfogott oroszok között két tiszt is volt.

Ma reggel román terület fölött orosz repülőgép jelent meg, a melyet két osztrák és magyar repülőgép üldözött. Az orosz aviatikus Lipkani felé menekült, a hová az osztrák és magyar repülőgépek tovább üldözték.

Kiképzetlen tartalékokkal harcol az orosz.

Bukarest, ápr. 28. A Szófiában megjelenő „Kambana“ az orosz hadsereg állapotáról a következőket írja:

— Az utóbbi időben elfogott orosz katonák számtalan benyomást keltenek. Kínzésük azt bizonyítja, hogy az oroszok immár legutolsó, kiképzetlen tartalékukat is a frontra vitték. Ezek a csapatok akkor kapnak először fegyvert a kezükbe, mikor már a harcterre érkeznek. Miért történik ez? — kérdi a Kambana. — Azért, — válaszolja mindjárt a bolgár lap — mert az oroszoknak vagy kevés a fegyverük, vagy pedig attól fének, hogy a katonák nem az ellenség ellen használják fel puskáikat.

Kémektől retteg Pétervár.

Pétervár, április 28. Azok a letartóztatások, amelyek egy kémkedési ügygel kapcsolatosan történtek Szentpéterváron, nem csak a fővárosban, hanem egész Oroszországban fantasztikus híresztelésekre adnak okot. A hivatalos jelentéseket olyan litokozatosan szerkesztették meg, hogy senki sem tudta kihámozni azokból az értelmet. Csak mikor a hivatalos orosz katonai lap, a *Ruskij Invalid* féreértést kizáró módon leszögezte, hogy nagyarányú kémkedésről van szó, ismerte meg a közönség a letartóztatások okát. A nagy nyilvánosság mindazonáltal Mjassojedov ügyéről csak annyiban értesült, hogy a magasabb intéző körök között a lapokkal a halálra ítéletét és az ítélet végrehajtását. A többi letartóztatásokról és háskutatásokról a legkülönbözőbb hírek keringenek. Nagy szenzációt keltett Oroszországban a *Novoje Vremja* következő megjegyzése:

Ugyanakkor, midőn katonáink fegyverrel a kezükben az ellenséggel harcolnak, a hátuk mögött napiopók, kitalálók, rágalmozók és egyéb haszontalanok a nyelvükkel dolgoznak, botrányokat csinálnak és pletykákat terjesztenek, mert mincson más dolguk. Az utóbbi napokban ezeknek az uraknak a munkája borzalmasan megnövekedett és valóban már a hadviselés érdekeire nézve is káros kezdett lenni. A szép nemhez tartozó három személynek a kitiltása, valamint néhány férfinak a kiutasítása valószínűleg korlátozni fogja a feleségek és egyéb kártékonyok káros munkáját. Különböző ez utóbbiak között volt egy ravasz róka is (itt Witte grófra céloz a lap), aki amíg élt, hasonló dolgokat üzött.

Oroszitanak Galicia elfoglalt részeiben.

Pétervár, április 28. Przemysl esete után az oroszok Galiciában újabb kísérleteket tettek, hogy közigazgatási úton is megerősítsék a maguk helyzetét. A polgári hatóságok mindent

elkövetnek az ország eloroszosítására. Ebből kifolyólag az orosz nyelvtanításra különös súlyt fektettek, úgy hogy az iskolák kérdése a legfontosabb gondja a közigazgatási tényezőknél. Lembergben éppen úgy, mint Kelet-Galicia legtöbb elfoglalt városában orosz nyelvű tanfolyamokat létesítettek és ezeknek a száma egyre növekedik. Ezenkívül orosz nyelvű kurzusi rendeztek a néptanítók számára is.

Lembergben eddig a katonai hatóságok *Vojensje Slovo* című lapot adtak ki. Ezt az újságot most beolvasztották az orosz nyelven megjelenő *Lihovakij Vjestnik* című orosz nyelvű napilapba. A lap hivatalos részről és a hírek rovatából áll. Nagy igyekezettel dolgoznak ezenkívül az oroszok az összerombolt vasúti vonalak helyreállításán is. Majdnem az összes vonalakat sikerült használhatókká tenni és egyes vonalakon az óriási csapatszállítások mellett csakély polgári közlekedésnek is helyet engedtek. A ragályos betegségek megakadályozására egészségügyi bizottságot alakítottak Lembergben. Ugyanílyen bizottságokat akarnak létesíteni a vidéken is.

Hétfőn kezdik az általános támadást a Dardanellák ellen.

(Elesett az ostrom egyik admirális. — Visszavert partraszállási kísérlet.)

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly—London—Amsterdam, április 29.

Hétfőn az entente flottája és gyalogsága megkezdte az általános támadást a Dardanellák ellen.

Megsemmisíttek a partra szállított csapatokat.

Berlin, április 28. A londoni Reuter-ügynökség sietett világgá kürtölni, hogy a komoly ellenséges ellenállás és a szeges drótsövénykerítések akadályai, továbbá a török földszáncok ellenére a szövetségeseknek sikerült Gallipoli félszigetén csapatokat partraszállítani. Hétfő estétől kezdve erős szárazföldi csapatok jutottak partra s azóta is tart a partraszállítás és a csapatok felvonulása. Azt azonban elhalgatja a londoni hivatalos hírelőadó, hogy a partraszállított csapatokat a törökök megsemmisítették.

Berlin, április 28. Párisi jelentések szerint a szövetségesek 14 óra hosszat tartó tőradozásuk ellenére sem tudtak a Gallipoli-félsziget fontosabb pontjain csapatokat partraszállítani. A török csapatoknak ezekben a harcokban tanúsított nagy vitézségét az ellentél is elismeri.

Százharmincezer ember az ostromló sereg.

Athén, április 28. A görög sajtó legnagyobb része nem bizik a szövetségesek új akciójában sem, amely a Dardanellák ellen megindult. Konstantinápolyt és a Dardanellákat hatalmas erődítések védik. A szövetségesek sajtó jelentései szerint eddig körülbelül 130.000 embert hoztak ide. A későbbi csapatok bizonyára csak annyira lesznek elegendők, hogy a veszteségeket pótolják. Ha tehát a török csapatok nem vonnának is erődítések mögött, akkor is képtelenség volna ily kis sereggel a tiszoroszat sikeresen betelezni. A törökök nemcsak óriási számban fölényben vannak, de erődítések révén oly óriási mechanikai fölényrel is rendelkeznek, amit legyőzni hajóerőségekkel sem lehet.

Meghalt az ostromnál Carpen admirális.

Konstantinápoly. Carpen angol vice-admirális a Dardanellákat ostromló egyik hadihajón súlyosan megsebesült, és mint hírtik, meghalt.

Az első ostrom kudarcra.

Bukarest, április 28. Az „Embros” című görög ujság néhány nap előtt közölte, hogy a dardanellai angol flotta parancsnokát a flotta-akció sikertelensége miatt visszahívták Londonba.

Ugyanez a lap most a következőket közli fenti tény kapcsán:

— A dardanellai flotta akciót egy tanácskozás előzte meg, amelyben a francia és az angol tengerészeti vezérkarok vettek részt. A francia tisztek többsége oda nyilatkozott, hogy az operáció megkezdésére nem érkezett el még a kedvező pillanat. Ezzel szemben az angol parancsnok, a kinek többsége volt, kérészkölte az operáció megkezdését. A támadás teljes kudarcot járt és a parancsnokot visszahívták.

Török tevékenység Szueznél.

Milano. A Corriere della Sera jelenti, hogy Szueznél napirenden vannak az angol-török összecsapások. A törökök éjszakánként bárkákon aknákat visznek a csatornába.

A szultán trónralépésének évfordulóján.

Konstantinápoly. A szultán trónralépésének évfordulóján ma audienciát tartott. A hadügyminiszter közölte a szultánnal az ötödik hadsereg parancsnokának, Liman pasának az ellenséges centrum jobb szárnyának megvertéséről szóló táviratot.

Iskolás gyermekeket bombáznak az angolok.

Konstantinápoly, április 28. Az Osmannischer Lloyd haditudósítója jelenti a gallipolii főhadiszállásról:

Április 24. A tegnap éjjeli bombázás közben a Triumph nevű angol csatahajó három gránát voltrefert kapott és csak ügygyelbajjal tudták elvontatni a harcmezőből. Láttuk, amint két hajótestet holtan bukkant a tengerbe.

Az angol repülőgépek ma hallatlan aljassággal és az összes konvenciók megsértésével vezettek akciót egy község ellen. Madytos városka felett jelent meg három angol repülőgép. A gépek Negara erősség felől jöttek a maiolai öblön át, Negarában nem merték akciót kezdeni és így Madylost bombázták. Délben történt a bombázás és az iskolából hazatérő kis leányok közé dobták az első bombát, amely hét gyermeket megölt. A bombák számos járókelőt öltek meg, köztük egy gyümölcsös-kofát, egy öreg pilátárust és több munkást. A görög metropolista, aki a templomból ment lakására, fején sérült meg, igen súlyosan.

A konstantinápolyi nemzeti múzeumban ma állították ki közzemlére az elsüllyesztett E. 15. hadijelvényeit és zászlóit. A szultán is megtekintette ma reggel a trofeumokat és egész nap óriási néptömeg, lelkes éljenzéssel látogatta a múzeumot.

Hogyan bántak Przemyst védői az elfogott oroszokkal. Bécsből jelentik: Sorokin F. W. orosz önkéntes, aki Rjaesanban fényképész, Przemyst második ostromakor egy schrapnelből megsebesült és a várórség logiája lett. Most, hogy Przemyst orosz kézre került, Sorokin visszatért Rjaesanba és a „Rjaesanskaja Shisa” című lapban megírta elméneit. A többi közt elmondja, hogy az osztrák-magyar sereg megkülönböztetett figyelmességgel volt iránta, kávéval, csokoládéval, szivarral látták el és Przemystben tiszti kórházban helyezték el. A kórház elöljárója, egy lengyel aszony állandóan ügyelt arra, hogy a súlyosan megsebesült önkéntes a leggondosabb ápolásban részesüljön és az osztrák-magyar katonáorvosok meg is mentették Sorokint. Az orvosok többször mondták neki, hogy a sebesült már nem ellenség, hanem bajtárs.

**H I R E K
LEGÜJABB.**

Érkezett éjjel 3 órakor.
(Táviróda, cenzurázva.)

Genf. Albert belga király nyilatkozatot tett Pierre Loti tengerészkapitány, a híres francia regényíró előtt, amely szerint elhatározása, hogy utolsó emberéig küzdeni fog Belgium felszabadításáért. A király a legvégsőig helyén marad.

Rotterdam. A Daily Chronicle szerint az Yperni nemet győzelem a nyugati harctéren az utolsó öt hónap legnagyobb győzelme, Az elhódított terület sokkal nagyobb, mint amennyit az angolok hódítottak chappellei győzelmükénél és az angol foglyok is számosabbak, a veszteségek borzalmasabbak.

Kopenhága. Egy dán gőzös az Északi tengeren harminc csatahajóból, cirkálóból és torpedóvadászból álló angol hajórajt látott.

Berlin. A B. Z. am Mittag jelenti, hogy a stockholmi angol követ tudtul adta a svéd kormánynak, hogy a Kronprinzessin Margarete angol kikötőbe tartozik befutni. A nagy svéd szállítóhajót csakugyan angol kikötőbe kényszerítették.

Konstantinápoly: A török ütegek Kaba-Tepénél elsüllyesztettek tizenkét gőzbarkát, amelyeken a visszavert szövetséges csapatok menekültek. Konstantinápolyban a győzelmi hírek hatása alatt leirhatatlan leikésedés támadt, a fővárost kivilágították.

Odessa. Miklós cár a harctéri fronton tett újabb körútján ma ideérkezett.

Róma. A Gambetta páncélos 742 embere a tengerbe fullt. A megmenetett legénységet Siracusaba vitték.

Berlin. Friedrichshafen felé nagy magasságban aviatikus közeledett és hat bombát dobott le. A kár jelentéktelen. A német órség lövöldözésére a gép eltávozott.

Amsterdam. A belga kormány a Hollandiában tartózkodó belga menekülteket nem tudja tovább segélyezni. A holland kormány által a belgáknak adott kölcsön már így is 320 millióra rug.

Ausztria-Magyarország hadbaszállása.

Budapest. A sajtóhadiszállás folytatja Ausztria-Magyarország hadbaszállásáról kiadott közleményét. Csapataink áthatatossága és halálmegvető bátorsága — mondja a jelentés — a harcteret mélyen bevitte az ellenség földjére. A kraszniki csata neve alatt összefoglalt harcok fényes győzelemmel végződtek.

Győzelmünknek azonban nem sokáig lehetett örvendeni. Augusztus 28-ika válságos nap volt. A harc Zamosce mellett vadul viharzott, de a kassai hadtestet az orosz tulerő visszaszorította. A főparancsnokság József Ferdinánd főherceg parancsnoksága alatt két tiroli és egy honvéd gyalog hadosztályt és Auffenberg 17-k hadtestét küldötte a kassaiak segítségére. Szeptember elsején a csapatok áthatatosságát Komarow elfoglalása jutalmazta. Az Auffenberg hadsereg azonban nem élvezhette a nehéz győzelmek gyümölcsét és nem üzemeltetett előre Cholm felé, mert időközben a hatalmas orosz tulerő áttört kelet és északkelet felől Galicia határain.

Már a komarovi csata alatt ismertté lett, hogy az ellenség jobbszárnya hátbatámadhatja Auffenbergot. A keleti szárny augusztus 27-én mégis szembeszállt az ellenséggel, de kénytelen volt visszavonulni, nem a véráldozatok, hanem a körféltetés veszedelem miatt. Csapataink megerősített menetelés után augusztus 28-án megérkeztek Lemberg táján az alkalmas hadállásokba.

Az oroszok ezalatt Rohatinnál olyan előnyöket vívtak ki, hogy seregeink minden hősiességük mellett is kénytelenek voltak tovább visszavonulni a Krasznik és Komarow mellett vívott győzelmek ellenére. Egyik harcmezőn meghátrálása befolyást gyakorolt a másikra is, amely szintén más pozícióba vonult.

Ama feladat, amelyet a monarchia északi hadserege vállalt, még nem volt megoldva, mert az orosz véderő újabb tekintélyes részei vonultak fel. Vonat vonat után hozta a Visztula és Dnyeszter közti harctérré az ellenséges csapatokat és ennél fogva sor került az újabb nagyarányú mérkőzésre: a lemberg csatára.

— Az Aradi Közlöny a rendszeren nagyobb terjedelmű vasárnapi lap helyett ezuttal szombaton, május elsején ad vasárnapon szokásos nagyobb számot. Ez, a május elsejét ünneplő nyomdász munkások miatt szükséges változás kívánatosá teszi, hogy a vasárnapi lapra szánt hirdetések ezen a héten már szombatra szánva eljuttassák a hirdetőink a kiadóhivatalhoz. Vasárnap reggel az Aradi Közlöny az ünnep után szokásos terjedelmű lapot ad.

— Tisza Lajos gróf állapota. Budapestről jelentik: Tisza Lajos gróf az elmúlt éjszaka meglehetősen jól aludt. Hajnali háromkor azonban erős hidegrázás fogta el és 40.1 fokos láz jelentkezett, amely csak délben csökkent. A beteg jól táplálkozik, mindig eszméletén van és napközben a lapokat olvassa.

— Hősi halál. Goldstein Mátyás aradi mészárosmester, aki a gyulai 2. honvédegyalozredhez vonult be a mozgósítás után, a kárpáti harcokban hősi halált halt. A huszonhárom éves derék fiatal embert fején találta egy orosz golyó és nyomban megölte. Apja: Goldstein Frigyes marosborsai kereskedő és menyasszonya Ney Linus gyászolja. Goldstein Mátyásnak Aradon a Forray-utcában volt üzlete.

— Halálozás. Krassó Miksa Szatmár város törvényhatóságának hosszú időn át volt tagja, 53 éves korában Szatmáron meghalt. Temetése április 25-én volt nagy részvét mellett. Halálát özvegye, két gyermeke és nagy rokonság gyászolja. Klein B. Vilmos aradi nagykereskedő és vállalkozó testvérét veszítette el az elhunytban.

— Az orosz generalisszimusz nem bizik az entente-orvosokban. Bukarestből jelentik: A bukaresti lapok a következő érdekes szeptérvári táviratot közlik: Nikolajevics Miklós nagyherceg, az orosz hadsereg főparancsnoka azon kívánságát juttatta kifejezésre, hogy szeretné magát Bergmann, a világhírű német kirurgus által megoperáltatni. Nagy feltűnést kelt, hogy a nagyherceg semmit sem akar tudni az operáció végrehajtására neki ajánlott francia és belga sebésztanárokról.

— Az aradi vízvezetéki részvénytársaság közgyűlése mára volt meghirdetve, de miután csak 14 részvényes jelent meg 1200 részvény képviselőjében, azt határozatképtelenség miatt nem lehetett megtartani.

— Faragó főszolgabíró tizernygezer koronás gyűjtése a Vörös Kereszt javára. Faragó István világi főszolgabíró, akinek a világi járás lakosságának kenyérral és liszttel ellátása terén kifejtett nagy és eredményes munkásságát Arad megye hétfőn tartott közgyűlésében ismerték el és állították követendő mintaként a megye közönsége elé, tizernygezer koronát meghaladó összeget adott át Urbán Ivan báró főispánnak az arad megyei Vörös Kereszt Egylet céljaira. A gyűjtésben különösen áldozatkészen szerepelt Ujszentanna intelligenciája, amelynek tagjai tízezer koronát adtak össze a főszolgabíró gyűjtő-íróknak. Az adakozók a következők: Ujszentannán: Gantner Károly községi bíró 100 korona, Kreitler Antal birtokos 300 korona, Szabó Pál polg. isk. igazgató 100 korona, Ackermann Katalin magánzó 300 korona, Karl József plébános 100 korona, Henny Károly kereskedő 300 korona, Frank Viktor kereskedő 300 korona, Adelman Károly tak. pzt. igazgató 300 korona, Buttlinger János birtokos 300 korona, Rauchbauer Ferenc birtokos 300 korona, Merkle Antal közs. gyámpénztáros 300 korona, Scherer János gyógyszerész 300 korona, Adelman Géza dr. ügyvéd 300 korona, Első Ujszentannai Takarékpénztár Részvénytársaság 500 korona, Ujszentannai Népbank Részvénytársaság 400 korona, Rauchbauer Nándor kisbirtokos 300 korona, Stieger András kisbirtokos 300 korona, Millich János kisbirtokos 300 korona, Silbereisz Simon kisbirtokos 300 korona, Silbereisz Jakab nagybirt. 400 korona, Damminger Nándor kisbirtokos 300 korona, Millich Antal kisbirtokos 100 korona, Hell Mihály kisbirtokos 300 korona, Mandl József birtokos 300 korona, Heuberger Mihály kisbirtokos 300 korona, Müller József kisbirtokos 300 korona, Ackermann József kisbirtokos 100 korona, Scherer Viktor kereskedő 300 korona, Damminger József kisbirtokos 100 korona, Wissenmayer Nándor kisbirtokos 300 korona, Gantner Vilmos birtokos 300 korona, Ackermann Ferenc kisbirtokos 100 korona, Ackermann József kisbirtokos 100 korona, Wexler Ferenc kisbirtokos 100 korona, Mandl Antal kisbirtokos 300 korona, Zombori János gyógyszerész 100 korona, Adelman Adám magánzó 300 korona, Ujszentannai Gazdasági és Ipar Részvénytársaság 200 korona, Szenendrei Béla mulakatos 50 korona, ifj. Emeneth Jakab kisbirtokos 50 korona, özv. Gantner Karolyne magánzó 250 korona, Scherer Karolyne kereskedő 100 korona, Horváth György bérkereskedő 100 korona, Kohn János kisbirtokos 50 korona, Hellstern Antal kisbirtokos 100 korona, Bleicetter Antal kisbirtokos 100 korona, Müller János kisbirtokos 50 korona, Seiser Katalin kisbirtokos 10 korona, Millig József kisbirtokos 20 korona, Paulhaber Antal kisbirtokos 10 korona, Weisenburger Antal kisbirtokos 20 korona, Weisenburger János kisbirtokos 20 korona, Stieger János kisbirtokos 20 korona, Scherer Bálint kisbirtokos 10 korona, Hübner István kisbirtokos 20 korona, Emeneth Márton kisbirtokos 20 korona, Erdély Antal Acsev. ált. főnök 10 korona. Továbbá: Acsev Aladár Ovarsánd h. körjegyző 20 korona, Mád György Ujvarsánd közs. bíró 2 korona, Csapó Mihály Ujvarsánd közs. bíró 4 korona, Tamás Demeter Világos kisbirtokos 10 korona, Teherentin Traján Galsa telkes 8 korona, Világos község 200 korona, Ozter János Világos szőlőbirtokos 100 korona, Mahler Minály Pankota nagybirtokos 300 korona, Fülöp Adolf Pankota fakereskedő 100 korona, Pankotai gazd. és iparb. t. Pankota 500 korona, Krantz Lajos dr. Pankota ügyvéd és birtokos 20 korona, Pankota község Pankota 200 korona, Pankotai népbank r. t. Pankota 300 korona, Magyarud község Magyarud 200 korona, Galsa község Galsa 200 korona, Zehe János Világos magánzó 300 korona, Ringelsen Ernő Világos gyógyszerész 100 korona, Muszka község Muszka 200 korona, Ujszentanna község Ujszentanna 200 korona, Ujvarsánd község Ujvarsánd 200 korona, Ovarsánd község Ovarsánd 50 korona, Ujszentanna község Ujszentanna 200 korona, Erdőskepek község Erdőskepek 200 korona, Kovási község Kovási 200 korona, Világosi tak. r. t. Világos 50 korona, Jászcsanak 14.566 korona.

— A hadifoglyok lelkiállapota. Gantból jelentik: hangster svájci szövetségi tanácsos, akit amint az ismeretes, a Vörös Kereszt Egyesület nemzetközi bizottsága kiküldött a különböző fogolytáborok felülvizsgálására, a fiziológiai jelek alapján így jellemzi a hadifoglyok lelki állapotát. A foglyok közül a legtöbb tompa fájdalomba süllyed, komoran merengnek maguk elé és gondolataikat a fixa ideák makacosságával nyugtázzák le a fegyvertársaik corsára való gondolás, az elhagyott otthonra, a családjukra való emlékezés. Az ellenség hadi jelentéseiből agymarcoló munkával igyekeznek rávalólni az igazságra. Mások, különösen oroszok abban a nyomorúságos aggodalomban élnek, vajjon visszatérésük után nem állítják-e őket haditörvényesek elé. Vannak azután foglyok, akiket forró vágy epeszt a front után és mindenáron szeretnének visszatérni a harcra. A hadifoglyok kisbirtokos, a fogolytáborok szellemi arisztokratái esztétikai szórakozásokkal próbálják elűzni a lelküket szorongató unalmat és bizonytalanságot. A felügyelőntou járó bizottság a fogolytáborokban találkozott festőkkel, szobrászokkal, akik teljesen odaadták magukat művészetük gyakorlásának és lázas szorgalommal dolgoznak.

— Sorozásra kerülő miniszterek. Budapestről jelentik: A 42-50 évesek sorozásáról szóló törvényjavaslatot ma tárgyalta a főrendiház és így a 42-50 esztendő férfiak is, tekintet nélkül arra, hogy teljesítettek-e katonai szolgálatot, vagy sem, népfelkelési bemutató szemlére kerülnek. Az új törvény a kormány két tagját érinti, akik ötven évnél fiatalabbak. Ezek: Teleszky János pénzügyminiszter és Jankovich Béla kultuszminiszter, akik szintén népfelkelési szemlére kerülnek. A két miniszter közül Teleszky annak idején kuszáronkéntes volt.

— Jobb félni, mint megijedni. A háború annyi meglepetésben részesített már bennünket, hogy valamennyien megtanultuk már ezt a magyar közmondást: Jobb félni, mint megijedni és egyben elő is készülünk minderre. A téli hadjárat után most elő kell készülnünk a tavaszi hadjárat különös veszélyeire, melyek között az első sorban állnak a járványok és betegségek, különösen a kiütéses tifusz. Ezt a betegséget főleg a ruhátelvek okozzák, amelyek ellen hatékony védekezésre van szükség. A védekezés legjobb, legcélszerűbb eszköze a „Szanitéc” tetűpor, amely biztosan és kármentesen pusztítja ezeket a ragályt terjesztő veszedelmes állatokat. A „Szanitéc” tetűpor ára eredeti tábori csomagolásban, melyre csak a címet kell ráírni, dobozonként egy korona. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Ahol nem volna kapható, oda 3 dobozt utánvéttel szállít: Auber gyógyszerár, Mohács.

— Aradiak híradása az orosz fogságból. Stern Lajos keverési kereskedő, aki mint őrmester vonult hadba és Przemysl átadásánál orosz fogságba jutott, most francia nyelvű levelezőlapon tudatja farságával, hogy másodosztályú vonaton szállítják Quesuburg (Azsia) felé, de nem tudja, hogy ez lesz-e végleges átlomáshelye. Az oroszok bánásmódjával igen meg van elégedve és jól érzi magát. A levelezőlapon március végén adta fel Szieling-ben. — Róth Ede seprősi kereskedő fia, Róth Adolf, aki mint tartalékos hadnagy került a harcra és akiről azóta már hosszabb idő óta mitsem tudtak, most levelezőlapon értesítette aggódó hozzátartozóit, hogy éleiben van és egészséges. Orosz fogságba jutott és a wilnai kormányzóság egyik városából írta levelezőlapját.

— Dániában megszavazták a nők választói jogát. Kopentagából jelentik: A dán Folketing tegnap megszavazta a nők választójogát és a férfiak választójogi korhatárát 30 évről 25 évre szállította le. Az erre vonatkozó törvényeket a király június 5-én, az 1849-iki alkotmány kihirdetésének évfordulóján fogja szentesíteni.

— Hazafias művész-esték. Bocskay Béla országoszerető ismert realóművész társulva Lorenzó hegedű-virtóuzsai, megyénk előkelő városkaiban hazafias és humoros számokkal álló előadásokat rendez. Bocskayt felesleges dicsérnünk, most azonban annál is inkább megérdemli a közönség támogatását, mert mint katona is eleget tett hazafias kötelesség-

nek, még a harcra is szórakoztatta bajtársait. Műsora csupa esztétéri újdonságokból áll, melynek nivóját Lorenzó hegedűművész klasszikus darabjaival fokozza. 1573

— Tennis verők, tenniss labdák, footballok, football cipők, utazó kofferek, uti készletek, női táskák, kozmetikai és háztartási cikkek legolcsóbban Hegedűs Gyula cégnél, Arad, Andrássy-tér 15. szám. 191

— Kereskedelmi szaktanfolyam. Minden hétfő este 8 óráig (gyors-, gépirási-, könyvelési) tanfolyamot nyitnak. Tandíj összesen 30 korona. Beiratkozás a délelőtti órákban. Zitter és Hollós. Bíró Bohus-palota. 1387

— Jó szívarkahüvelyek Kerpefélnél.

— Ritka bélyegek nagy választékban Kerpefélnél.

Nem kap az aradi közönség keveretlen lisztet.

(A pékek jobb kenyeret süthetnek. — Az élelmezési bizottság tilése.)
Az Aradi Éozlöny tájékoztatója.

Arad, április 28.

Adtál uram esőt, de nincs köszönet benne! Engedélyt adott a kereskedelmi miniszter a keveretlen liszt árusítására a városnak, de a város nem ad keveretlen lisztet a magániparosoknak. Nem lenne semmi baj, ha a hatóság jobb kenyert tudna biztosítani az által, hogy a pékeknek keveretlen lisztet ad. De ez egyelőre nem történhet meg, mert nincs elég árpa és a liszt keverési arány a régi marad: 30 százalék buza 70 százalék tengeriliszt. Már pedig épen a város kiküldöttjei, Hecht Arnold dr. tb. főorvos és Meszlényi Emil dr. a vegyvizsgáló állomás vezetői jelentették hivatalosan Green Nándor főkapitánynak, hogy 70 százalékos tengeri lisztből jó kenyeret készíteni nem lehet.

Az élelmezési bizottság ma délután tartott ülésén Lőcs Rezső helyettes polgármester, elnök örömmel jelentette, hogy a miniszter engedélyezte a keveretlen liszt árusítását az élelmezési üzemnek, de amint kitűnt a további tárgyalások folyamán az a terv, hogy a közönség is kapjon ilyen módon lisztet, vagy pedig, hogy csak ötven százalékos legyen a vegyületek, egyelőre meg nem valósítható.

Az elnök a miniszteri rendeletet liberálisnak akarta magyarázni, hanem a sütők és a közönségre is kiakarta terjeszteni. Azonban Varjassy Lajos dr. kamarai titkár kimutatta, hogy így a rendelet végrehajthatatlan, mert előbb biztosítani kell a városnak a szükséges többlet árpat, mert különben a kiutalt gabonamennyiség nem lesz elégséges augusztus 15-ig. Ötven százalék buza és 50 százalék tengeriből sem szabad keverni, mert ez viszont ellenkező a miniszteri rendelettel, amely megengedi a tengeri liszt csökkentését 70-ről 50-re, de nem engedi a buza felemelését 30-ról 50-re. Zuber Andor tb. főjegyző bejelentette, hogy a közönség már most sem bánik elég takarékosan a liszttel és ha megengednék, hogy keveretlen állapotban kapjon fehér lisztet, akkor mindenképp ezt használná el, nem lenne egyforma minden háztartásban a kenyér, a tengeri liszttel pedig kereskednének, mert ma is viszik vidékre.

A bizottság végre is úgy határozott, hogy a kenyérlisztra amai 30:70-es arányt fentartja továbbra is és a közönségnek keveretlen állapotban lisztet nem ad.

Rekompenzációul azonban úgy akarja hasznosítani a bizottság a miniszteri rendelet előnyeit a közönség javára, hogy a pékeknek ad módot a város jobb kenyér előállítására. Ha nem is azonnal, mert hát ők is hetven százalékban lesznek kötelesek tengeriliszttel keverni és csak kevéssel javulhat a kenyér a liszt le-

Éliás Lipót Fia

butorszállító vállalata.

Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Telefon 250. szám.

Telefon 250. szám. 1209

Költözők figyelmébe!

Van szerencsém a tisztelt költözők közönség figyelmét felhívni, hosszú évek óta fennálló költöztetési vállalatomra. Elvállalok teljes garancia mellett helyi és vidéki átköltöztetést, nyitott és teljesen új, feltétlenül tiszta, belül kárpított 6, 8 és 10 méter hosszú paten-tírozott zárt butorszállító kocsijaimmal. Tisztelettel:

Eliás Lipót Fia butorszállító Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

forrása révén, azonban majd ha lesz elegendő árpa, akkor igen jó lesz a kenyér.

A pékek tehát kapnak a városi élelmiszeri üzletben keveretlen lisztet, ha:

1. ilyen lisztet kérnek a hatóságtól, aki már holnapról elfogadja a pékek jelentkezését, (Lőcs Rázsó helyettes polgármesternél kell a kérelmet beadni.)

2. a hatóság szigorú ellenőrzésének alávetik magukat, aki meg fog győződni, hogy az előírt keverési arányt betartják-e,

3. elfogadják a hatóság által megállapítandó kenyérrájakat, amely természetesen nem lehet alacsonyabb, mint a hatósági sütődében készült kenyér ára.

A lisztárusok és vendéglősök, kávéházak, kifőzök nem kaphatnak keveretlen lisztet és kénytelenek a kenyeret a sütőtől vásárolni.

Azzal a kérdéssel is foglalkozott a bizottság, hogy szatócoknak adjon-e a város a hatósági pákműhelyben készült kenyeret elárulására? Zúbor és Varjassy dr. felszólalása után úgy határoztak, hogy ez idő szerint még nem, mert csak tíz métermázsas liszt kerül feldolgozásra és a város nem konkurrálhat a pékekkel úgy, hogy elveszi a vevőiket. Ha majd a pékek nem hajlandók a város feltételeit elfogadni és nem vetik alá magukat az ármegállapításnak, akkor lesz aktuális, hogy a szatócokat is a hatósági sütőde lássa el. A bizottság engedélyezte, hogy a sütőde nagyobb megrendeléseket fogadjon el 42 filléres áron és azt a város lisztjéből készítse, amelynek minden száz kilójáért a vállalkozó 140 kiló kenyérral tartozik elszámolni. A Vörös Kereszt kórházaik részére azonban már most süthet 42 fillérért kenyeret.

Kimondták azt is, hogy ha majd a kenyérrát limitálják, a szatócok tíz százalékos haszon mellett árusíthatják.

A Weitzer János vaggongyár a munkásai részére jutányos áron kér a városi élelmiszeri üzlettől élelmiszereket. A bizottság úgy határozott, hogy sukrot, rizst, babot, burgonyát és cseres zsírt három százalékkal olcsóbban adja, mint más vevőknek, de csak akkor, ha a gyár ebből az engedélyből 50 százalékot a munkásoknak megtérít.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1915. április 29-én:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Dióssy Nusi felléptével:

Zzuzsi kisasszony.

Operetta.

Kezdete este 8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

KATONÁINK ÉLETMENTŐJE A

„SZANITÉC”
TETÜPOR

Legbiztosabb szer a kiütéses tifuszt terjesztő ruhatetvek ellen.

Gyógytárakban, drogériákban már mint kéz tábori csomag (csak a címet kell ráírni) kapható 1 koronáért. Kérjünk azonban határozottan „Szánitéc”-port, mert mint minden jónak, ennek is akadt utánczója. Ahol nem volna kapható, oda a dobozt utánvéttel küld, Auber gyógytár, Mohács. 847

* Az ezen rovat alatt közöltakért nem vállalunk felelősséget.

Veszek és eladok:

burgonyát,
babot,
szalonnát,
zsírt,
szappant

waggontételeként és mmá-zsánként.

Kalmár Endre

Asztalos- és Chorin-u. sarok.

Telefon 670.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő

ARADON,

József főherceg-ut 11. sz.

Karolina-utca sarok.

Üzletemet május 1-től

Asztalos Sándor-utca 1-5.

sz. alá helyezem át.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony kesi-üléseket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz-karnisokat, mosdó-asztalokat felszerelve, összecsintható ágyakat és madracokat. Szállodal és kávéházi, kórház és intézetek berendezését. Elvállalok minden e szaknába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök. 801

Községeknek, kereskedőknek, intézeteknek ajánlok étkezési

burgonyát,

legolcsóbban, azonnal szállítva.

Rubinstein Mór Arad, Minorita-palota.

Sürgőnycim: Rubinstein szállító, Arad.

**Üzlet-
áthelyezés.**

1475

Ertesítem igen tisztelt helybeli és vidéki vevőimet, hogy **bőrkereskedésemet** május hó 1-én **Szabadság-tér 3. szám alá helyezem át.**

További szíves pártfogást kérek teljes tisztelettel

Kalász János.

**Községek előjáróságainak,
Kereskedőknek ajánlok nyírségi
burgonyát**

garantált szállítási kötelezettséggel 1821

Kalmár Endre
terményüzlete ARAD, Asztalos Sándor-utca és
Chorin Aron-utca sarok. :—: Telefon 670.

Megérkeztek már a legújabb
női modell tagál és szalma kalapok

Villanyerőre berende-
zett női kalap
átvarrások

a legújabb modell után,
olcsóbb mint bárhol,
bármilyen színesfestéssel
együtt.

Minden vasárnap dél-
után este 8 óráig női
kalap kiállítás
az üzletemben.

Uridivat kemény-, puha
és gyermek kalapok
nagy raktára. Panama-
k alapok vegyileg tisztí-
tása nálam eszközöltetik. :—: Tisztelettel:

Bittenbinder Konrád Arad,
Deák Ferenc-utca 42. szám. (Fehér Kereszt-
tel szemben.) 749

Kivánatra vidékre mintákat választékosan küldök.

ALVÁCZA

kénes hőgyógyfürdő Arad- és Hunyadmegyék határán

már megnyílt.

A fürdő, mely a múlt szezomban lett újonnan építve, a modern kor igényeinek teljesen megfelelően, kitűnő eredménnyel gyógyít: csúzt, köszvényf, rheumát, csontszut, lobosodást és különböző női bajokat. Természetes kénes hőforrások 24-28 és 38°C hőmérsékletűek. Közvetlen vasúti állomás. Prospektussal készséggel szolgál a fürdőtulajdonos. 1458

Carfiol, kelkáposzta,

fejes saláta, paraj, vajretek, articsóka stb. vegyesen 5 kg.-os postacsomagokban bérmentve a legolcsóbb napi ár mellett körülbelül 3-4 kor. Nagyban levélileg. Későbbben cukorborsó, spárga, paradicsom, cseresznye stb. szállít

T. Beilschmidt Gärtnerrei
Triest. 1875

Sürgőycím: Beilschmidt Triest.

A legjobb minőségű bor és csemege faju, dúsz gyökerzetű

**szőlő-
oltvány**

valamint szőlők pótlásához alkalmas

gyökeres Riparia Portalis
szőlővessző minden mennyiségben kapható 1089

Winkler József

oltványtermelőnél
Arad, Batthyány-u. 11. sz.

Valódi brünni szövetek

ma 1866 óta tavaszi és nyári lánya.
Egy szelvény 2-3 m. hosszú (szelvény 18 kor. szelvény 17 kor. szelvény 20 kor.)
Egy szelvény fekete szelvényhez 20.- kor. tri. szelvény fekete szelvényhez 20.- kor. tri. szelvény fekete szelvényhez 20.- kor. tri.

Egy szelvény fekete szelvényhez 20.- kor. tri. szelvény fekete szelvényhez 20.- kor. tri. szelvény fekete szelvényhez 20.- kor. tri.

Siegel-Imhof Brünn

Mindegyik legyőz és bérmentve.
Az előnyök, amelyeket a magdalenó óv. és szövetgyártásnál közvetlen Siegel-Imhof óv. ad, a gyári piacra rendel meg. Így jelentősen olcsóbb, az árak, az élektörök kényelmét, az anyagok minőségét, a szállítás gyorsaságát és a szállítás költségeit. Mindegyik legyőz és bérmentve.

Legfinomabb

Petroleum

Str. 56 fillér.

Braun N. A.

festékraktárában
Arad, Boros Beni-tér 7.

Tetvek és férgék

ellenlegbiztosabb óv- és irtószer

a „PETRIS“-folyadék

(Anisol compositio.)

Párszorli bekenés által megszabadít — különösen a harcra levő katonákat — a kiüléses tifusz-hordozó tetvektől. Tábori csomagolásban (csak a címet kell reáírni) ára 1 korona 60 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencén 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO“ folyadék és Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! Szagtalanít!
Peppo folyadék ára utastással 1 korona.
Peppo-hintőpor ára utastással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Kalmár József

Jás villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkek.

8678—1915. kb.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy f. évi április 20-ától kezdve a ker. t. orvosok a Kazinczy-utcai polgári fiúiskolában, a Szt. Péter-téri iskolában és a Kapa-utcai iskolában minden kedden és minden csütörtökön d. u. 8 órakor kezdődőleg a kisdetek oltását végzik.

Felbívom a szülőket, hogy beoltandó gyermekeiket a fenti megjelölt helyeken védhímlő-oltásra vigyék el.

A kik oltás köteles gyermekeik oltását elmulasztják az 1887. XXII. tcz. 11. §-a értelmében 100 koronáig, ismételt mulasztás esetén 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettetni.

Arad, 1915. április 27.

Greén, főkapitány.

10861/1915.

Hirdetmény.

A hadbavonult és a harctéren eltűnt egyének hozzátartozói köréből tömeges tudakozódások érkeznek a wieni cs. és kir. hadiléváltár hadistatisztikai irodájához, a mely hivatal részéről a kért felvilágosítások meg nem adhatók, mivel a csapatoktól beérkezett jelentések alapján csupán az eltűnés tényéről van tudomása.

Az eltűnt katonai (népfőlkelt stb.) egyének nevel az összes meglévő adatok feltűntetése mellett a kiegészítő (népfőlkelt) parancsnokságok által az illetékes községi előjáróságokkal (polgármesterekkel, Budapestén a kerületi előjárókkal) közöltetnek. Ezenkívül még felvilágosítás adására csupán a Budapestén és Wienben alakult tudakozódó irodák vannak hivatva. Más hatóságoknál való tudakozódás tehát céltalan.

Arad, 1915. április 22.

A városi tanács.

hercegovinai tartományi illetőségű egyénekre is, kik a magyar szent korona országai területén a fent megjelölt időközben a népfőlkelti fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak.

Az ausztriában tartott népfőlkelti szemlén alkalmasnak talált, de jelenleg itt tartózkodó 1896., 1895. és 1891. évi születésű népfőlkeltre kötelezett osztrák állampolgárok azonban azonnal bevonulni tartoznak.

Mindazon magyar honosságú egyének, kik önkéntes belépés folytán a cs. és kir. közös hadseregbe vagy a honvédségbe (akár mint egy évi önkéntesek is) már besoroztattak, tekintet nélkül arra, hogy mely születési évfolyamba tartoznak, tényleges szolgálatra 1915. évi május 15-én bevonulni kötelesek.

Ezenkívül behivatnak ugyancsak 1915. évi május hó 15-ére népfőlkelti tényleges szolgálatra a tartózkodási hely szerinti honvéd kiegészítő parancsnoksághoz mindazon — eredetileg a hadsereghez illetőleg honvédséghez beszozott — magyar honosságú népfőlkeltre kötelezett póttartalékosok, akik katonai kiképzés céljából szolgálati kötelezettségük ideje alatt nem hivatottak be és így katonailag kiképezve nincsenek, továbbá azon bármely felekezethez tartozó népfőlkeltre kötelezett felszentelt papok (főlavatott lelkészek), akik volt hivatástuk től nem folytatják.

A bevonulók bevonulás alkalmával lehetőleg alsó és felső ruhát felső pozító kabátot és erős lábbelit, de mindenesetre evőeszközt, evőcsészét és 2 napi élelmet hozzanak magukkal.

Ezen ruházati és felszerelési tárgyak, amennyiben a katonai szolgálathoz használhatóknak minősítettek, értékük szerint meg fogják téríteni.

A bevonulás alkalmával a népfőlkelti igazolványi lap (igazolványi könyv) hirtokosa a vasutakon harmadik (gőzhajón második) osztályon ingyen utazik: ez a népfőlkelti igazolványi lap (igazolványi könyv) azonban a vasuti, gőrhajó-állomáson jóval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegzendő.

Azon behívott népfőlkeltre kötelezett, aki a kitűzött határidőre és helyre be nem vonul, karhatalommal vezetettik elő s a katonai behívás iránt tapasztalt engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. cz. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

A magyar királyi honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni öhajtó népfőlkeltre kötelezett a törvényes korlátok között a csapatotestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapatotesthez kérheti felvételét, a hová mit népfőlkeltre kötelezett beszoztását nyerte.

Kelt, 1915. évi április havában.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Jó anyák, gondos szülők legjobban cselekesznek, ha gyermekeiknek atlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hívősebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna Egy pár percelatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó

Hajfestő

fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni, a „Melogen”. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják

Ferratol Vastáplikör.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szőrvesztő-Depilator. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1888. évben az Aradmegyei Közkórház számára

A szépségápolás titka a használandó szépségápolás helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

(Kétféle színű)

Öveit tartalmazó a csomagolás. Kapható: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

5000 H. M. elp. 18—1915.

Bevonulási hirdetmény.

A népfőlkeltre kötelezetteknek az 1886. évi XX. törvénycikk alapján történt általános behívása folytán azok az 1891. és 1895. évben született népfőlkeltre kötelezett egyének, kik az 1915. évi február 15-ől március 24-ig terjedő időben megtartott népfőlkelti bevonulási szemlén vagy a későbbi utóbevonulási szemlén népfőlkelti fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak 1915. évi május hó 15-én — amennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfőlkelti igazolványi lapon feltűntetett m. kir. honvéd kiegészítő illetőleg a cs. és kir. kiegészítő kerületi parancsnokság székhelyére népfőlkelti tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Ezen rendelkezés a cs. kir. osztrák népfőlkelti illetőleg Bosznia-Hercegovinában a második tartalék behívása folytán kiterjed mindazon 1891. és 1895. évi születésű osztrák állampolgárokra illetőleg bosznia-

Apró hirdetések

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
2. Jelige alatt.
3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megadni.
4. Legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem átközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett a gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
5. A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

"Mimosa"

Levelék megjelölt jeligéje sendelési helyükön vannak. 1558

ALKALMAZÁST KERES.

Felügyelői

vagy ehhez hasonló állást keres hadkötelezettségének eleget tett egyén, ki a szőlészet, borászat és mezőgazdaságban is jártas. Cím a kiadóhivatalban. 1574

Egy gyakorlott

irodista kisasszony bankban, ügyvédi irodában állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 1578

Óvodásképes isr. nő

idősebb egyén, ki szorgalmas és józan életű, bármily állást elfogad, vidékre is. Megkereséseket „Szorgalmas” jeligére a kiadóhivatalba kéretnek. 1540

Kanufóval

és jó bizonyítvánnyal rendelkező házaspár házfelügyelőnek ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 1554

ALKALMAZÁST NYER.

Házmester

azonnal felvétetik Deák Ferenc-u. 9. sz. alatt. 1567

Tanulóul felvétetik

Jóhabból való fiú, román nyelvtudással Scaer Ede dohánygyárban, fűszer-, vas- és vegyesáru üzletében, Nagyhalomgyon, (Arad megye.) 1568

Házmester,

gyermektelen, Auclh Lajos-u. 15. számú házban, azonnali belépésre kerestetik, Felvilágosítást Szűcs F. Vilmosnál. 1571

Jóírásu

könyvelésben jártas hivatalnokot, vagy hivatalnoknőzt keres helybeli részvénytársaság azonnali alkalmasságra. Ajánlatok „Szorgalmas” jeligére a kiadóhivatalba küldendők. 1570

Keresek

úgyes rőfűskereskedő segédet. Román nyelv feltétlenül szükséges. Pollák M. és Társa, Lappa. 1491

Szakácsnő

— 30—40 éves — jó bizonyítvánnyal, felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

KIADÓ LAKÁS.

Női vagy férfi szabóságnak alkalmas 4 szobás lakás, a város legforgalmasabb helyén, azonnal kiadó. Bővebbet Kell és Krausz cégnél. 1502

Azonnal kiadó

2 szobás magas földszintes udvari lakás Tökölly Imre-utca 87. sz. alatt. 1565

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy 1. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, május 1-re kiadó.

Orosy-utca 8. alatt

központi fűtés, állandó melegvízellátás, villany-, gázvezeték, gáztakarékfűtőhely, edényöblítő asztalokkal ellátott modern 2 szobás lakás május hó 1-re kiadók. Telefon 975. 1576

Egy utcai

butorozott szoba konyhával vagy anélkül is, Varjassy József-utca 7. szám alatt kiadó. 1519

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Butorozott lakás.

Első emeleten arkélyes háromszoba, esetleg szongorahasznaállattal, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel, továbbá egy kétszobás lakás üresen vagy butorozva, május 1-től kiadó. Értelmezhetni Boros Beni-tér 3. szám alatt. 1547

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új házban és egy 3 szobás második emeleti udvari lakás minden komforttal és mellékhelyiségekkel együtt, május 1-re Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Kiadó

Asztalos S.-u. 2—3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, azonnalra, vagy 1915. május 1-re. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

INGATLAN.

Egyholdas szőlő

Baracka állomás közelében eladó. Bővebbet Hajó-utca 30. Kovács. 1572

Nyári legelő.

Bérbeadó Aradmegyében, vasútállomás közelében, primaminőségű 360 holdas legelő, szarvasmraha, tavak és juhok részére, 16 korona szék és darabért, részért a megőrzést is. Bővebbet Luczai Konstantin, Boncafalva, Aradmegye, u. p. és vasútállomás Honcstó. 1569

Lucernás

keresem bérbe adom. Bővebbet ösv. Balla Alajosnál Pöltenberg Ernő-u. 8. sz. 1580

ÜZLETEK.

Értesítem

a n. 6. közönséget, hogy József főherceg-uti vasútór üzletemet áthelyeztem Asztalos Sándor-utca 1. és 5. szám alá. További szíves pártfogást kérek, tisztelettel Garai Károly, butorkészítő. 1509

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Előszobaszekrényt

jókarban lévőtv magvételre keresünk. Egy keveset használt egyágyas hálószoba, meg több butordarab ugyanott eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1568

Méz I.

Eladó 800 kigrm. Megtekinthető Arad Kelemen-tér Issekutz Károly fűszerkereskedőnél. 1564

Igen erős,

alig használt teherkocsi, nradalnak részére különösen alkalmas, eladó. Szt. György Söröződe R. T. Lappa. 1566

Házbérekönyvek

célszerű beosztással Pichler Sándor papír és írószerszerezésében Arad Szabadság-tér 1. Telefon 308. 781

Náder Gyula és Fia

késműves és villanyszerelési üzlete Weltzer János-u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és borotvák korszerűlése legpontosabban eszközölni. 143

Automobil

hat üléses 12 lóerős üzemképes 2 hintó és 1 fedeles hajtókocsi előnyös árban eladó Roth Izidornál, Asztalos Sándor-utca butorraktár. 1521

Burgonya kapható

nagyon szép és kitűnő minőségű Färber Lajos cégnél, Arad. 1449

"Eos"

a világ legjobb szintelen cipőtisztító szere lack és színes bőrcipőkhöz. Tisztít és fényesít. Kapható kizárólag a Cipő Törszében, Apollo mozi mellett. 5161

Veszek

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazói bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt butort veszek. Bleier Ignác, Szent-Pál-u. 12. 539

Háromkeresű

csomagszállító (trickit) kocsit keresek, használtat, megvételre. Cím Az Est aradi kiadóhivatalában. Telefon 398. 1555

KÜLÖNFÉLE.

Költözködők figyelmébe.

Butorjavításokat és tisztítást jutányos áron eszközölöm. Világos sima hálószobák és egyéb butorok eladók. Kápolna-u. 8. 1429

Itt az influenza.

Védekezünk, ígyünk naponta háromszor Hehs-féle Vasatu chinarbort, ez a kellemes vasatu átitó készítmény kitűnően absorbeálható vasas chinint tartalmaz, miért is úgy felelttek, mint gyermekek is egyszerű eredménnyel veszik. — Gyengélkedőknek, lábadozóknak, vérszegény, sápkóros egyéneknek legjobban ajánljuk. Ára 2.40 fillér. Kapható Földes Kelemen és Hehs Vilmos gyógyszerárában Aradon. 12

Hadmentes szívógázmotor gépész,

ki úgy a benzin és villanymotorok kezelését vállalja, iskolai képzettsége 3 felső ipar, 3 műszaki rajztanfolyam, 10 évig mint művezető fa- és vasmunkáknál alkalmazva volt, rakárnoki vagy bármily megfelelő 1541

állást keres

malom vagy gazdaságban. Cím: Hadmentes gépész Pécskai-ut 16. szám, Arad.

Sídlakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári rak-tára.

Gyermek kocsik nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, diszmű- és játékáru üzletében 1581

Arad, Szabadság-tér 21.

Költözködők figyelmébe I

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3861

Koch Dániel

Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy beoszerél; ugyszintén régiségeket vesz és elad 603

Losonczy Lajos

Órás és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér. Telefon 9F4.

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű
TURUL-CZÍPŐK

“TURUL”
CZÍPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG • TEMESVÁR.

A monarchia legna-
gyabb cipőgyára.

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktá.:

Arad,
Minorita-palota.

1561

9728—1915.

Hirdetmény.

Tudomásomra jutott, hogy egyes lisztkereskedők valamint liszt eladással foglalkozó fűszer-vegyes-kereskedők és szatócsok a vevőknek finom tézstalisztet csak úgy adnak el, ha azok egyidejűleg más árucikket például rizst, diót stb. vásárolnak, mely utóbbi cikkek kényeszerű vásárlásával az eladók tulajdonképpen a liszt hatóságilag meg-

állapított árát játszák ki, s a liszt maximális árán felül indokolatlan hasznot szereznek, illetve közvetett úton a hatóságilag megállapított liszt árakat emelik.

Tekintettel arra, hogy ez az eljárás a 8682—1914. 9227—1914. illetve 278—1915. M. E. sz. rendeletbe ütközik, figyelmeztetem a a liszt eladással foglalkozókat, hogy minden fenti vagy hasonló eljárást mint indokolatlan és jogtalan árdragítást a rendelkezéseim-

re álló legszigorubb eszközökkel fogok üldözni.

Greén
főkapitány.

9729—1915.

Hirdetmény.

Tudomásomra jutott, hogy egyes házalók házról házra járva fiókokat, mozsarakat stb. általában háztartásbéli résztárgyakat vásárolnak össze s a közönséget ezen tárgyak eladására azzal igyekez-

nek rábeszélni, hogy azok a hadsereg részére requirálva lesznek, mikor is a közönség háztartásbéli résztárgyait értéken alul kell, hogy a hadsereg céljaira átengedje.

Figyelmeztetem a közönséget hogy ezen kalmár szellemű emberek megtévesztő szavainak fel ne üljön, mert azok minden alapot nélkülöznek és csakis a közönség félrevezetésére és kizsákmányolására irányulnak.

Greén, főkapitány.

**Községeknek, kereskedőknek,
intézeteknek ajánlok étkezési**

burgonyát,

legolcsóbban, azonnal szállítva.

Valódi aussigi kékkövet eredeti hordókban.

Csomagoláshoz makulatura papirost.

1580

Roth József, Arad

Eötvös-utca 3.

Sürgönyeim: Roth szállító, Arad.